

Europees Visserij Fonds

Jaarverslag 2012

Definitief (Sept 2013)

Lidstaat	Nederland
Operationeel Programma	CCI 2007 NL 14 F PO 001
Rapportagejaar	2012
Datum goedkeuring door Comité van Toezicht	12 juni 2013

Colofon

Beheersautoriteit	Directoraat-generaal Agro Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn Postbus 20401 2500 EK Den Haag
Contactpersoon	ir. S.I. Kruiderink T 070 378 4234 F 070 378 6452 s.i.kruiderink@minez.nl
Auteur	ir. S.I. Kruiderink
Versie	Definitief (Sept.)
Bijlage(n)	3
DoMuS nummer	13067871

Inhoud

Colofon	2
Inhoud	3
Samenvatting	6
1. Identificatie	8
2. Inleiding	9
2.1 Het juridisch kader.....	9
2.2 Focus van het Nederlandse EVF Programma.....	10
2.3 Comité van Toezicht.....	11
2.4 Uitvoering en openstellingen van EVF-regelingen in 2012	12
2.4.1. <i>Regelingen bij de Commissie ingediend voor betaling</i>	12
2.4.2 <i>Openstellingen, uitbetaling, monitoren en subsidievestiging in 2012</i>	13
3. Informatie over de fysieke vooruitgang van het prioritair zwaartepunt	50
3.1. Overzicht van de toepassing van het OP per prioritair zwaartepunt.....	50
<i>As 1. Maatregelen voor de aanpassing van de communautaire visserijvloot</i>	50
<i>As 2. Aquacultuur, binnenvisserij, verwerking en afzet van visserij- en aquacultuurproducten</i>	51
<i>As 3. Maatregelen van gemeenschappelijk belang</i>	53
<i>As 4. Duurzame ontwikkeling van visserijgebieden</i>	54
3.2. Specifieke informatie voor prioritair zwaartepunten en maatregelen	56
<i>As 1. Maatregelen voor de aanpassing van de communautaire visserijvloot</i>	56
<i>As 2. Aquacultuur, binnenvisserij, verwerking en afzet van visserij- en aquacultuurproducten</i>	58
<i>As 3. Maatregelen van gemeenschappelijk belang</i>	59
<i>As 4. Duurzame ontwikkeling van visserijgebieden</i>	61
3.3. Financiële informatie	62
3.3.1 <i>Committering</i>	62
3.3.2 <i>Uitgaven</i>	63
3.3.3 <i>Declaratie bij EC en N+2</i>	63
3.4. Kwalitatieve analyse	67
3.5. Regelingen van toezicht	69
3.6. Belangrijke problemen/uitdagingen van 2012	70
3.7. Aanbevelingen van de Commissie ingevolge het jaarlijks onderzoek van het OP	71
3.8. Terugbetaalde of opnieuw gebruikte steun	71
3.9. Aanzienlijke wijziging overeenkomstig artikel 56 van Verordening (EG) nr. 1198/2006.....	72
3.10. Wijziging van de algemene voorwaarden voor de uitvoering van het OP.....	72
4. Het gebruik van technische bijstand	74
5. Voorlichting en informatieverstrekking	74

6. Informatie over de naleving van de Gemeenschapswetgeving..... 76

7. Complementariteit met andere instrumenten..... 77

Bijlage 1. Ingediende betalingen in 2012

Bijlage 2. De zes Fisheries Local Action Groups

- Flevoland
- Fryslân
- Groningen
- Noord-Holland
- Zeeland
- Zuid-Holland

Bijlage 3. Vijftien projecten: ambassadeurs van het effect van het EVF in Nederland

Samenvatting

Op organisatorisch vlak is in 2012 ten opzichte van 2011 weinig veranderd, met uitzondering van de vertegenwoordiging in het Comité van Toezicht. De voorzitter van de Nederlandse Vissersbond heeft medio 2012 de taak overgenomen van het Productschap Vis. Hierdoor wordt de hele visserijsector vertegenwoordigd.

In 2012 zijn zeven openstellingen geweest met een beschikbaar budget van in totaal 13,28 miljoen euro. Drie regelingen werden tweemaal opengesteld: collectieve acties (januari en oktober), innovatie in de visketen (eveneens januari en oktober) en duurzame ontwikkeling in visserijgebieden (mei en oktober). Investing in aquacultuur is slechts éénmalig opengesteld in september. Alle regelingen zijn overvraagd (tussen 1,34 en 5,3 maal), wat aangeeft dat deze regelingen zeer gewaardeerd worden door de visserijsector. Negentig procent van het gehele budget is eind 2012 gecommiteerd (waarvan 74% van het Europese deel). Hiermee ligt de gehele comitering op schema (het Europese gedeelte moet wel verhoogd worden). Echter bij alle opengestelde regelingen (met uitzondering van sanering die al volledig is afgerond) lopen de betalingen ver achter ten opzichte van gecommiteerde bedragen. Vooralsnog zijn nog geen Europese fondsen gedeclareerd (alle jaartranches tot en met 2010 zijn gedeclareerd bij de Europese Commissie), maar of dit de komende jaren ook gaat lukken is nog onzeker. Voornamelijk de betalingen As 3 en As 4 verlopen niet vlot en zijn een punt van zorg. De kans bestaat dan ook dat projecten niet volledig worden afgerond en EVF-middelen terugvloeien naar het programma. Committering aan nieuwe projecten is niet aannemelijk, gezien de beperkte looptijd van het programma.

In 2012 heeft DG MARE een betalingsstop opgelegd naar aanleiding van een hoog foutenpercentage. Deze is, na het uitvoeren van een actieplan, eind 2012 opgeheven. Daarna is er nog voor 5.767.364 euro gedeclareerd (de volledige jaartranche 2010) waarbij vier projecten onder artikel 25 voorzichtigheidshalve uit de uitgavenstaat zijn gehaald (DG MARE heeft deze als niet subsidiabel aangemerkt). Noemenswaardig is dat As 5 nu al volledig is gedeclareerd, waardoor vanaf 2013 enkel nog met nationale middelen EVF-regelingen uitgevoerd kunnen worden. Mochten deze middelen achterwege blijven dan zullen ook eventueel terugvloeiende fondsen niet meer opnieuw besteed kunnen worden.

Met betrekking tot de indicatoren is Nederland goed op weg om de mijlpalen van 2015 te halen. Of deze positieve resultaten volledig toe te schrijven zijn aan het EVF is echter de vraag. De enige indicator die vermoedelijk niet de mijlpaal van 2015 haalt is bijvangst en deelname aan kenniskringen. Gezien het zeer geringe budget dat besteed is aan de investeringsregelingen voor selectievere vangst, is het de vraag of verwacht kan worden dat de bijvangst in de hele Noordzee met een dergelijk klein bedrag aanzienlijk verminderd kan worden. Twee kenniskringen zijn opgeheven (geringe kennisvragen) waardoor het percentage vissers die deelnemen aan kenniskringen licht is gedaald. De uitstraling van kenniskringen op de transitie van de visserijsector is echter nog van groot belang.

De afgelopen jaren zijn grote stappen gezet in de transitie naar een duurzame visserij. Er zijn voldoende voorbeelden van koplopers, nu moet echter de rest nog mee. Ook moet er meer aandacht komen om de rentabiliteit van de visserijsector te verhogen. Verwacht wordt dat de Blueports een grote rol gaan spelen als aanjager van de sector.

1. Identificatie

Lidstaat	Nederland
Operationeel Programma	CCI 2007 NL 14 F PO 001
Rapportagejaar	2012
Datum goedkeuring door Comité van Toezicht	12 juni 2013

2. Inleiding

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van het juridisch kader en het beleid dat aan de uitvoering van het Europees Visserij Fonds (EVF) in Nederland ten grondslag ligt. Het verslag geeft informatie over de twee vergaderingen van het Comité van Toezicht die in 2012 hebben plaatsgevonden en de regelingen/maatregelen die in het kader van het EVF in 2012 zijn uitgevoerd. Daarna worden de fysieke voortgang van de prioritaire zwaartepunten en de financiële informatie besproken, gevolgd door een kwalitatieve analyse. Vervolgens worden de regelingen van toezicht en de belangrijke problemen met hun voorgestelde oplossingen besproken. Tot slot zal het gebruik van de technische bijstand, de voorlichting en informatieverstrekking en de informatie over de naleving van de gemeenschapswetgeving besproken worden.

De volgende onderdelen van het verslag zijn voor 2012 niet van toepassing:

- 3.9 Aanzienlijke wijziging overeenkomstig artikel 56 van Verordening (EG) nr. 1198/2006.
- 3.10 Wijziging in de context en de algemene voorwaarden voor de uitvoering van het OP.

2.1 Het juridisch kader

De bepalingen van het EVF zijn vastgelegd in de Verordeningen (EG) nr. 1198/2006 en (EG) nr. 498/2007. Op 30 juli 2007 heeft Nederland haar Nationaal Strategisch Plan voor het EVF (2007-2013) vastgesteld. Met beschikking C(2007)6787 heeft de Europese Commissie op 19 december 2007 het Nederlandse Operationeel Programma (OP) goedgekeurd. Om het OP op te kunnen stellen is in de eerste helft van 2007 een ex-ante evaluatie opgesteld (evaluator: Witteveen & Bos) en is een MER-analyse uitgevoerd (ook door Witteveen & Bos). In 2010 is de mid-term evaluatie uitgevoerd door de evaluator ERAC. In juni 2011 is deze afgerond.

Op 16 juni 2009 is de beschrijving van de beheers en controlesystemen (conform artikel 71 van Verordening (EG) nr. 1198/2006 van de Raad van 27 juli 2006) goedgekeurd door de Europese Commissie. Dit document beschrijft het systeem dat betrekking heeft op de organisatie en de procedures van de verschillende autoriteiten die betrokken zijn bij de uitvoering van het EVF in Nederland. Na goedkeuring van dit document werd in 2009 de eerste betalingsaanvraag ingediend bij de Europese Commissie door de Certificering Autoriteit (CA).

2.2 Focus van het Nederlandse EVF Programma

Het EVF wordt in Nederland uitsluitend gebruikt om de transitie naar een ecologisch en economische visserijsector te bewerkstelligen waarbij de rol van de overheid vooral wordt gezien als initiator en het samenbrengen van partijen. Het EVF heeft gebruik gemaakt van twee aanvullende ondersteuningsmechanismes om haar effectiviteit te vergroten: kenniskringen en het Visserij Innovatie Platform (VIP). Deze aanvullende instrumenten zijn tot einde 2011 uitsluitend gefinancierd met nationale middelen. Vanaf 2012 hebben de Blueports veel van de taken van het VIP overgenomen. Het VIP blijft actief als beoordelingscommissie en geeft advies aan de staatssecretaris inzake de selectie van projecten voor regelingen uit openstellingen van As 3 en As 2 (de regeling verwerking en afzet).

Naast de vijf regionale Blueports is er op landelijk niveau een coördinerend platform Visserij-innovatie & Blueports actief. Het doel van deze landelijke Blueport is om de activiteiten in de regio's op elkaar af te stemmen en te faciliteren. Voorkomen moet worden dat dingen dubbel gebeuren of dat nationaal belangrijk geachte innovatieve projecten niet tot stand komen. In dit platform zijn een aantal leden van het VIP actief, aangevuld met innovatieve ondernemers uit de verschillende regio's.

Het doel van de Blueports is een goed innovatie- en investeringsklimaat in de regio's te scheppen waarin ondernemers in onderlinge samenwerking activiteiten ontwikkelen. Met de Blueports beoogt de overheid vooral een netwerk van ondernemers in de regio's te creëren die samenwerken. Het goed op elkaar afstemmen van de activiteiten van de Fisheries Local Action Groups (FLAG's) en de regionale Blueports – en mogelijk uiteindelijk het samengaan hiervan – is een belangrijk aandachtspunt voor de overheid. De Blueports zijn wel met EVF-middelen gefinancierd.

Kenniskringen konden vanaf 2008 vrijwillig opgezet worden voor en door groepen vissers waarbij ze kosteloos toegang kregen tot wetenschappelijke kennis. Veertien van zulke kenniskringen zijn opgericht. Deze groepen onderzochten samen nieuwe technieken en deelden hun gezamenlijke kennis. Het VIP is gedurende vier jaar (2007-2011) financieel ondersteund om professionele workshops en debatten om over de toekomst van de visserijsector te organiseren. Hierin waren vertegenwoordigers van de visserij industrie, NGO's, wetenschappers, de overheid als ook een adviesgroep van vissers actief.

Het EVF heeft in eerste instantie gelegenheid gegeven aan vissers die de sector wilden verlaten. Dit is gedaan in 2007 (23% van het fonds is hiervoor benut). Daarna is het fonds uitsluitend gebruikt voor 'de blijvers'. Meer dan een derde van het EVF is ingezet om innovatieve en samenwerkingsprojecten te financieren. Enkel verandering, geïnitieerd door de vissers zelf, zal de beoogde transitie naar een duurzame visserijsector werkelijkheid maken.

2.3 Comité van Toezicht

Het Comité van Toezicht (CvT) is in 2012 twee keer bijeengekomen (8 juni en 7 november) telkens onder het voorzitterschap van de directeur Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn (DAD). Door het wegvallen van het Productschap Vis (PVis) is tijdens het bestuurlijk overleg van de visserijsector (in juni) met het ministerie van Economische Zaken gevraagd wie de resterende programmeringsperiode van het EVF het beste hun belangen zouden vertegenwoordigen. De Voorzitter van de Nederlandse Vissersbond heeft zich voor deze taak aangeboden en is door de overige leden van het bestuurlijk overleg geaccepteerd als hun vertegenwoordiger in het CvT.

Aansluitend aan één van de bijeenkomsten van het CvT zijn projecten ter plaatse bezocht in Noord-Holland. Tijdens de twee bijeenkomsten zijn de volgende onderwerpen besproken:

- incidentele beschikkingen die niet via een tender systeem zijn verstrekt,
- de planning van de openstellingen in 2012,
- de jaarlijkse publiciteitseis evenement,
- de geplande betalingsaanvragen,
- het N+2 risico,
- de meldingen bij OLAF,
- de auditbevindingen.

2.4 Uitvoering en openstellingen van EVF-regelingen in 2012

2.4.1. Regelingen bij de Commissie ingediend voor betaling

Zie hiervoor bijlage 1, waarin een overzicht van de regelingen die in 2012 bij de Europese Commissie zijn ingediend voor een betaling. In 2012 zijn uitgaven van vier projecten onder artikel 25 voorzichtigheidshalve uit de uitgavenstaat gehaald, ter waarde van 194.709,08 euro overheidsbijdrage waarvan 129.806,05 euro EVF, aangezien deze door DG MARE als niet-subsidiabel zijn aangemerkt. Dit waren twee projecten van de regeling 'Investerings in Vissersvaartuigen; Aanpassing en Selectiviteit' en twee projecten van de regeling 'Investering in voormalige rondvisvisserijvaartuigen'.

2.4.2 Openstellingen, uitbetaling, monitoren en subsidievaststelling in 2012

Nederland heeft bewust gekozen om overwegend met een tendersystematiek te werken. Dit is echter niet verplicht binnen het EVF. In de tendersystematiek worden de openstellingen en de selectiecriteria voorafgaand aan de openstelling aangekondigd. Het doel van de tendersystematiek is om projecten binnen de visserijsector met elkaar te kunnen vergelijken om zo de kwalitatief beste projecten te selecteren. Door regelmatig maatregelen een beperkte tijd open te stellen, krijgen enkel de beste projecten toegang tot publieke middelen. De kwalitatieve weging van projecten maakt onderdeel uit van de tenderprocedure. Duurzaamheid geldt bij iedere openstelling als beoordelingscriterium. Hierbij is het van groot belang dat het CvT de selectiecriteria tussentijds kan bijsturen als gevolg van voortschrijdend inzicht, zonder het OP te moeten wijzigen. Volgens de evaluator van de mid-term evaluatie leidt deze vorm van projectselectie tot de beste projecten.

Enkel met hoge uitzondering wordt van de tendersystematiek afgeweken. Dit komt voor als de hele sector een voorstel indient dat het CvT passend vindt binnen de langetermijnvisie van het Nederlandse OP. Het feit dat deze voorstellen ontstaan in de sector (bottom-up) wordt als zeer waardevol ervaren. Daarom heeft het CvT in maart 2011 hiervoor selectiecriteria opgesteld. Er wordt enkel van het tendersysteem afgeweken als de ingediende projecten:

1. een belangrijk impuls geven aan het bereiken van de doelstellingen van het operationeel plan,
2. de financiële omvang van de projecten niet past binnen de grenzen van een openstelling,
3. de projecten uitgevoerd worden door een niet-commerciële organisatie die het geheel van de sector vertegenwoordigt en/of een landelijke dekking heeft, en
4. er geen andere organisaties zijn die deze projecten met dezelfde kwaliteit uit kunnen voeren.

In 2012 zijn geen beschikkingen afgegeven buiten de tendersystematiek om. Wel zijn de projecten Masterplan Duurzame Visserij en Verduurzaming Garnalenvisserij besproken die in 2013 een beschikking krijgen.

2.4.2.1 Openstellingen

In 2012 zijn er zeven openstellingen geweest.

Ar-tikel	Omschrijving	EVF%	Openstellings -periode	Beschik- bare gelden	Totaal aangevraagd bedrag	% overvraagd	Totaal gecom- mitteerd bedrag	Aanvragen	Toeken- ningen
29	Investerings in aquacultuur	35%	September	1,80	2,85	150%	1,80	15	9
37	Collectieve acties	50%	Januari	3,00	13,28	440%	2,92	52	9
37	Collectieve acties	30%	Oktober	2,25	6,40	280%	2,25	35	12
41	Innovatie in de visketen	30%	Januari	3,00	4,02	134%	2,70	19	12
41	Innovatie in de visketen	30%	Oktober	1,00	5,28	530%	0,98	29	5
44	Duurzame ontwikkeling van visserijgebieden: ZH + Friesland	50%	Mei	0,99	1,23	123%	0,61	5	3
44	Duurzame ontwikkeling van visserijgebieden: ZH + NH + Zeeland + Friesland	50%	Oktober	1,23	2,12	172%	1,07	16	8

Tabel 1. Overzicht openstellingen in miljoen euro

Investering in aquacultuur

Het afgelopen jaar is één openstelling voor investeringen in aquacultuur geweest. Hier was erg veel belangstelling voor (het beschikbare budget is ruimschoots overvraagd). In totaal zijn vijftien aanvragen binnengekomen en na beoordeling door de beoordelingscommissie is aan de negen hoogst scorende projecten subsidie verleend. Er is beoordeeld op economisch/technisch perspectief, uitvoering in ketenverband, toepasbaarheid in de sector, verhoging in productkwaliteit en - kwantiteit en verbetering van dierenwelzijn.

Collectieve acties

De openstelling voor collectieve acties stond in 2012 tweemaal open. De eerste openstelling in januari leverde maar liefst 52 aanvragen op, die door de beoordelingscommissie zijn gerangschikt en waarvan uiteindelijk negen zijn gehonoreerd. De openstelling in oktober leverde 35 aanvragen op, waarvan uiteindelijk twaalf gehonoreerd. In beide openstellingen is het beschikbare budget overvraagd (respectievelijk 440% en 280%). Alle aanvragen zijn beoordeeld op de criteria samenwerking, duurzaamheid en de bijdrage aan de sector of visketen. Deze regeling blijft één van de meest populaire regelingen, vermoedelijk door de hoogte van het subsidiepercentage.

Innovatie in de visketen

Ook voor innovatie in de visketen zijn twee openstellingen geweest. Tijdens de openstelling in januari kwamen negentien aanvragen binnen, waarvan na rangschikking door de beoordelingscommissie

voor 12 budget beschikbaar was. Eenzelfde openstelling in oktober leverde 29 aanvragen op, met uiteindelijk vijf subsidieverleningen als resultaat. Ook hier zijn beide openstellingen fors overvraagd, waarbij de laatste openstelling zeer veel aandacht trok omdat het vermoedelijk de laatste keer zou zijn dat deze regeling opengesteld zou worden. Alle aanvragen zijn beoordeeld op de criteria innovatief karakter, duurzaamheid en de bijdrage aan de sector of visketen.

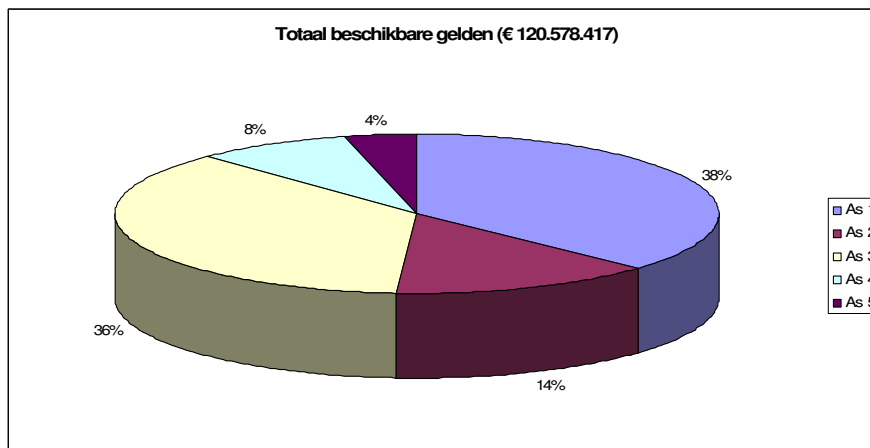
Duurzame ontwikkeling van visserijgebieden

Voor vier provincies is in 2012 de duurzame ontwikkeling van visserijgebieden opengesteld. In mei zijn vijf aanvragen uit de provincies Zuid-Holland en Friesland binnengekomen. Drie aanvragen zijn gehonoreerd op basis van rangschikking door de lokale FLAG's. In de openstelling in oktober zijn zestien aanvragen ontvangen uit Zuid-Holland, Noord-Holland, Zeeland en Friesland. Uiteindelijk hebben de FLAG's acht aanvragen gehonoreerd. De interesse voor deze regeling was ook duidelijk zichtbaar, aangezien het budget met respectievelijk 130% en 170% werd overvraagd. De criteria waarop de beoordeling plaatsvond zijn onder meer de versterking van het concurrentievermogen en ontwikkeling van een visserijgebied, de werkgelegenheid en herstructurering en heroriëntering van economische activiteiten alsmede de verschillende provinciale ontwikkelstrategieën.

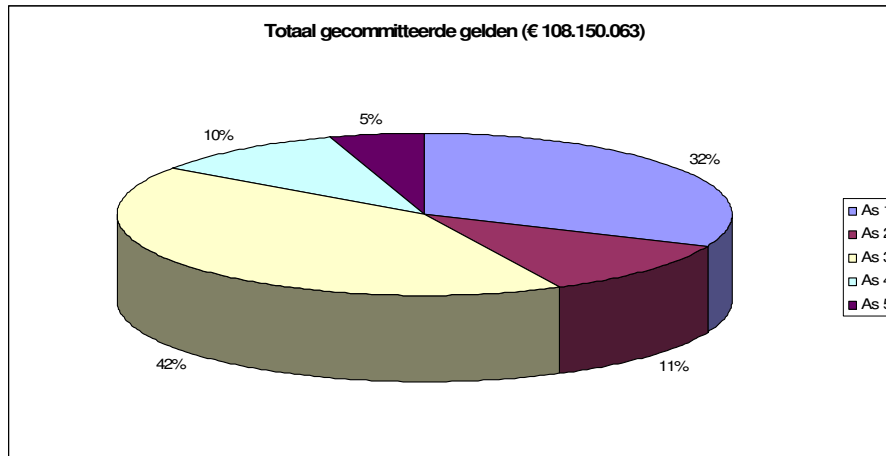
Van de 55 projecten in uitvoering worden er 41 uitgevoerd door private ondernemingen (75%). De hoofdaanvrager betreft in de deze gevallen een besloten vennootschap (23), een vennootschap onder firma (11), een coöperatie (3), een commanditaire vennootschap (2), een naamloze vennootschap (1) en een eenmanszaak (1). Van de overige 14 projecten is de hoofdaanvrager een stichtingen (7), een verenigingen (5) en een gemeenten (2). Zie bijlage 3 voor de verdeling over de FLAG's.

2.4.2.2 Uitbetaling

Figuur 1 geeft de verhouding van de verdeling van het budget over de vijf assen weer zoals beschreven in het OP. Figuur 2 de verhouding van de daadwerkelijk gecommiteerde gelden weer.

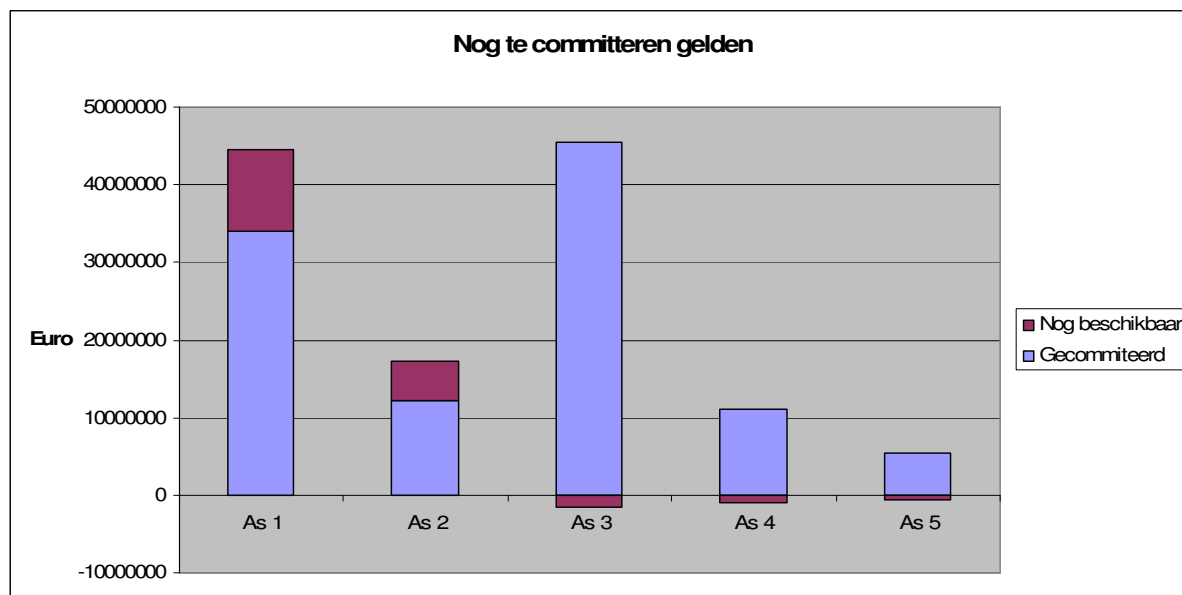

Figuur 1. Totaal beschikbare gelden

Figuur 2. Totaal gecommiteerde gelden

Figuur 3 maakt zichtbaar in welke assen er eind 2012 nog ruimte beschikbaar was om fondsen te committeren. Duidelijk is dat zowel in As 1 als As 2 nog middelen beschikbaar zijn, terwijl As 3, as 4, en As 5 (licht) overgecommiteerd zijn. De aanpassing van het OP zal aan het einde van de programmeringsperiode plaatsvinden, om de administratieve lasten voor zowel Nederland als ook DG MARE laag te houden. Het CvT is regelmatig geïnformeerd over deze verschuivingen en heeft hier ook hiermee ingestemd.

Figuur 3. Overzicht gecommiteerde gelden en beschikbare middelen

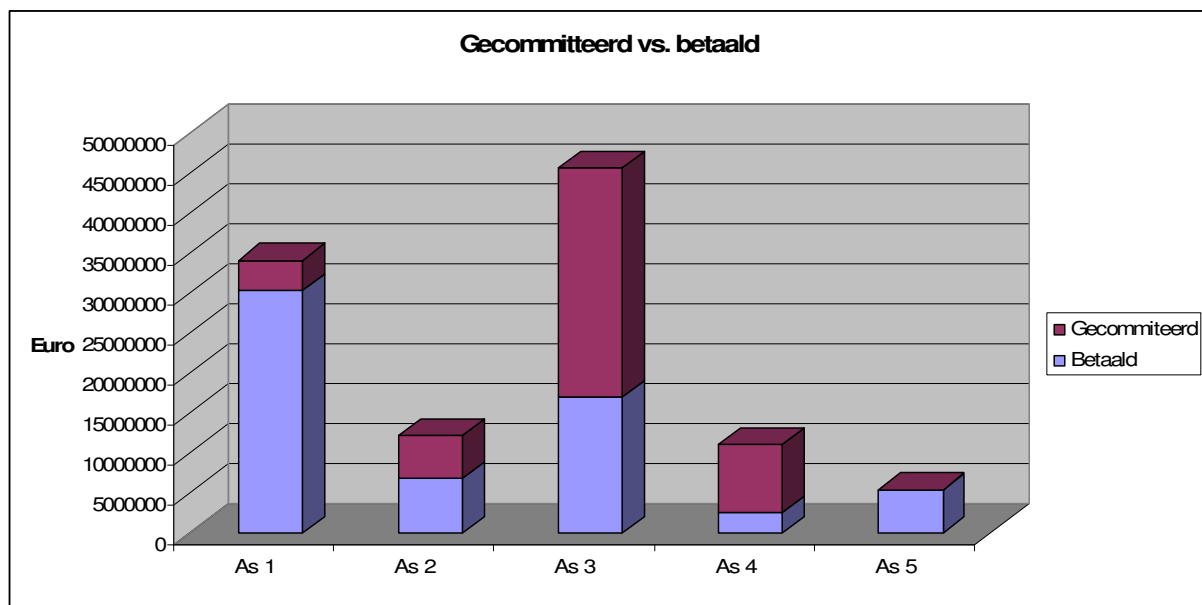
	Budget	Gecommiteerd	Beschikbaar	Betaald
As 1	44.613.233,00	34.071.946,99	10.541.286,01	30.288.373,24
As 2	17.179.398,00	11.980.725,76	5.198.672,24	6.780.625,41
As 3	44.003.461,00	45.701.632,72	-1.698.171,72	16.910.921,75
As 4	9.987.125,00	11.001.679,30	-1.014.554,30	2.515.916,00
As 5	4.795.200,00	5.480.097,07	-684.897,07	5.362.936,35
Totaal	120.578.417,00	108.236.081,84	12.342.335,16	61.858.772,75

Tabel 2. Overzicht budget, committeringen, beschikbare en betaalde middelen overheidsbijdrage

	Budget	Gecommitteerd	Beschikbaar	Betaald
As 1	16.913.233,00	9.184.686,45	7.728.546,55	8.751.964,82
As 2	7.379.398,00	4.882.640,57	2.496.757,43	2.902.373,60
As 3	16.903.461,00	14.554.381,91	2.349.079,09	4.597.625,39
As 4	4.987.125,00	4.746.183,79	240.941,21	1.107.172,50
As 5	2.395.200,00	2.740.048,50	-344.848,50	2.681.468,13
Totaal	48.578.417,00	36.107.941,22	12.470.475,78	20.040.604,44

Tabel 3. Overzicht budget, committeringen, beschikbare en betaalde middelen EVF-bijdrage

In figuur 4 staan de betaalde bedragen afgezet tegen de gecommitteerde bedragen. Na technische bijstand (As 5) is het grootste deel binnen As 1 betaald. Binnen As 2 is net iets meer dan de helft van het gecommitteerde bedrag betaald. In As 3 en As 4 is substantieel meer gecommitteerd dan reeds betaald. Hieruit is duidelijk zichtbaar dat de betalingen ver achter lopen op de gecommitteerde middelen. In 2012 is veel extra aandacht geweest om aanvragers aan te moedigen betalingsverzoeken in te dienen. Aangezien veel aanvragers echter voorschotten uit nationale middelen hebben ontvangen en projecten wat langer duren om af te ronden dan in eerste instantie werd verwacht, lopen de uitbetalingen achter op de gecommitteerde middelen.

Figuur 4. Overzicht van de gecommitteerde en betaalde middelen

Het committeren verloopt goed, maar de voortgang van de uitgaven niet. Achteraf gezien is duidelijk dat er aan het begin van het programma nog meer gecommitteerd had moeten worden dan het geval was. Ook had een juridische basis gecreëerd moeten worden om in te kunnen grijpen als projecten niet voldoende voortgang maakten. Nu ziet het er naar uit dat er projecten niet uitgevoerd zullen worden en dat het gecommitteerde geld terug zal vloeien op een moment dat het moeilijk weer inzetbaar is (aan het einde van de programmeringsperiode). Doordat projecten in principe vier jaar de

tijd hebben om af te ronden zonder dat er gevolgen worden verbonden aan achterblijven van de voortgang en het feit dat er bewust voor is gekozen om het EVF niet over te committeren, ontstaat een hoog decommitteringsrisico. Mochten er in 2013 middelen terugvloeien, dan kunnen deze nog opnieuw worden ingezet voor projecten met een korte doorlooptijd.

In het vervolg van dit hoofdstuk worden alle afzonderlijke maatregelen beschreven. Allereerst wordt ingegaan op de inhoudelijke voortgang van de maatregel. Daarna wordt de financiële voortgang gepresenteerd door middel van een figuur (staafdiagram) als ook de daadwerkelijke financiële gegevens.

Investerings in vissersvaartuigen/alternatief voor boomkor (As 1, artikel 25)

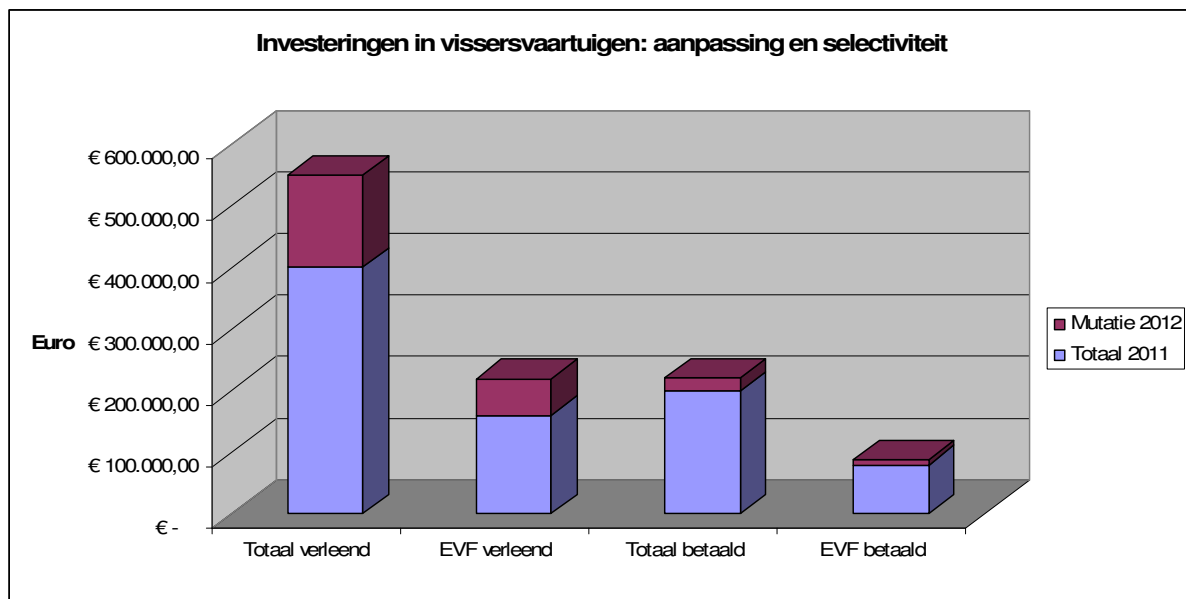
Maatregel 1.3

De regeling is voor het eerst opengesteld in 2009 ter waarde van 2 miljoen euro (40% EVF-cofinanciering). Het doel van deze regeling was het toepassen van duurzame vissersvaartuigen en het aanbrengen van voorzieningen aan boord van vissersvaartuigen ter vermindering van de bodemberoering en ter verbetering van de productkwaliteit, de energie-efficiëntie en de selectiviteit. Eigenaren van boomkorkotters, ouder dan vijf jaar en met een motorvermogen groter dan 735 kW, konden subsidie aanvragen om naar visserijtechnieken met minder bodemberoering om te schakelen, zoals twinrig, flyshoot en squidjig (20% van de kosten met een maximum van 100.000 euro). Ook kon men kiezen voor het verkorten van de totale boomkorlengte van 24 meter naar 20 meter (40% van de kosten met een maximum van 50.000 euro). Van deze regeling is relatief weinig gebruik gemaakt. Er hebben in totaal maar twee omschakelingen plaatsgevonden (van de vier goedgekeurde projecten). De onzekere markt en persoonlijke omstandigheden werden als oorzaak aangegeven voor het terugtrekken tot subsidievaststelling van twee van de vier aanvragen. De laatste aanvrager heeft zich in 2011 teruggetrokken en zijn sinds 2010 geen betalingen meer verricht.

Ondanks deze teleurstellende opname van fondsen is in november 2011 deze regeling opnieuw opengesteld ter waarde van 2 miljoen euro (50% EVF-cofinanciering) om een stimuleringsbijdrage voor duurzame vistuigen mogelijk te maken. Bij deze tweede openstelling konden boomkorkotters overschakelen naar visserijtechnieken met minder bodemberoering: hydrorig en sumwing, of investeren in jig en krabbenkooien. De 34 aanvragers zijn gerangschikt op volgorde van binnenkomst, aan twintig investeringen is begin 2012 subsidie verleend. Vermoedelijk zijn er zo weinig aanvragen ontvangen vanwege het slechte investeringsklimaat, de lage prijs van schol en het feit dat veel vissers wachten op de uitkomst van de pulsderogatie.

Een aantal garnalenvissers heeft onder deze openstelling subsidie aangevraagd voor de sumwing, die in ontwikkeling was voor de garnalenvisserij. In de loop van 2012 is gebleken dat de seewingvariant een beter alternatief bleek. Hierop is vanuit de sector het verzoek gekomen of de aanvragers die aanvankelijk een sumwing hadden aangevraagd ook mochten omschakelen naar de seewing. Dit verzoek is begin 2013 gehonoreerd. In 2013 hebben deze garnalenvissers zodoende nog tijd om hun investering te voltooien.

Figuur 5 en tabel 4 geven de daadwerkelijke investeringen in vissersvaartuigen weer. 40,07% van de verleende EVF-middelen is daadwerkelijk uitbetaald.

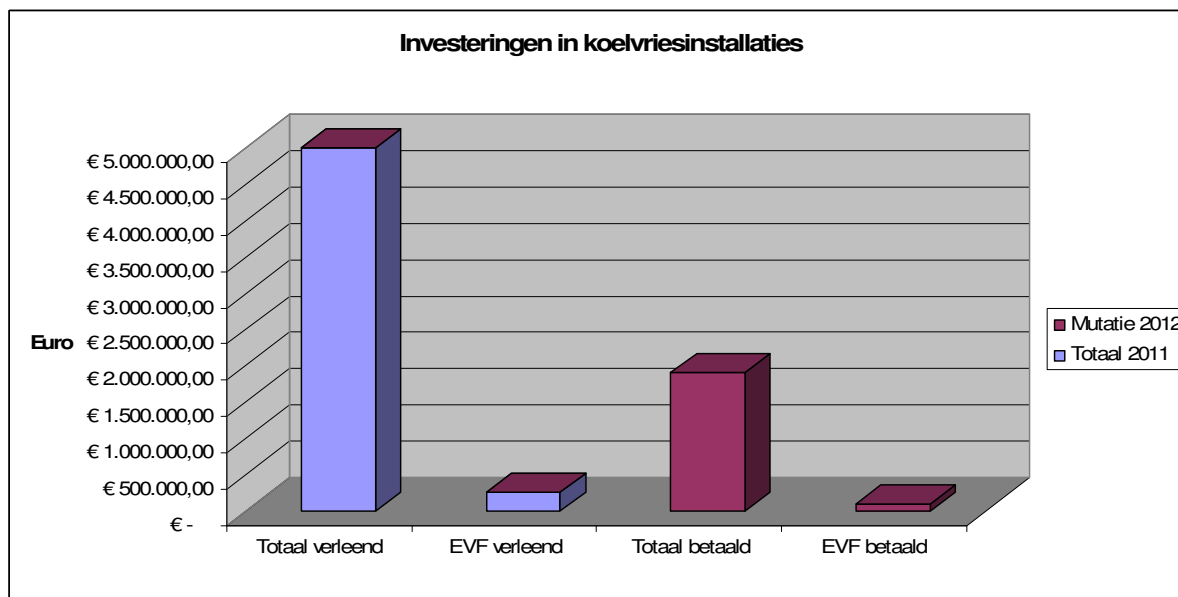
Figuur 5. Investerings in vissersvaartuigen: aanpassing en selectiviteit

Openstelling	Totaal verleend	EVF verleend	Totaal betaald	EVF betaald
Investerings in vissersvaartuigen: aanpassing en selectiviteit	549.396,46	219.758,56	220.136,65	88.054,66
Totaal t/m 2011	549.396,46	160.000,00	199.042,57	79.617,03
Mutatie 2012	149.396,46	59.758,56	21.094,08	8.437,63

Tabel 4. Investerings in vissersvaartuigen/alternatief voor boomkor (As 1, artikel 25) Maatregel 1.3

Diepvries- en koelvriesinstallaties (As 1, artikel 25) Maatregel 1.3

Deze regeling is opengesteld in februari 2011 voor de pelagische vloot. Subsidie is verleend voor de noodzakelijke investeringen voor de omschakeling van de koelvriesinstallaties op cfk's naar andere milieuvriendelijke alternatieven. Er is één (vrouwelijke) begunstigde, die in 2012 is begonnen met de verbouwing van het schip. Het eerste voorschot is in 2012 uitbetaald. Figuur 6 en tabel 5 geven de realisatiecijfers weer. 38% van de verleende EVF-gelden is voornamelijk uitbetaald.

Figuur 6. Investerings in koelvriesinstallaties

Openstelling	Totaal verleend	EVF verleend	Totaal betaald	EVF betaald
Investerings in koelvriesinstallaties 2011	5.000.000,00	250.000,00	1.900.000,00	95.000,00
Totaal t/m 2011	5.000.000,00	250.000,00	0,00	0,00
Mutatie 2012	0,00	0,00	1.900.000,00	95.000,00

Tabel 5. Diepvries- en koelvriesinstallaties (As 1, artikel 25) Maatregel 1.3

Weegschalen (As 1, artikel 25) Maatregel 1.3

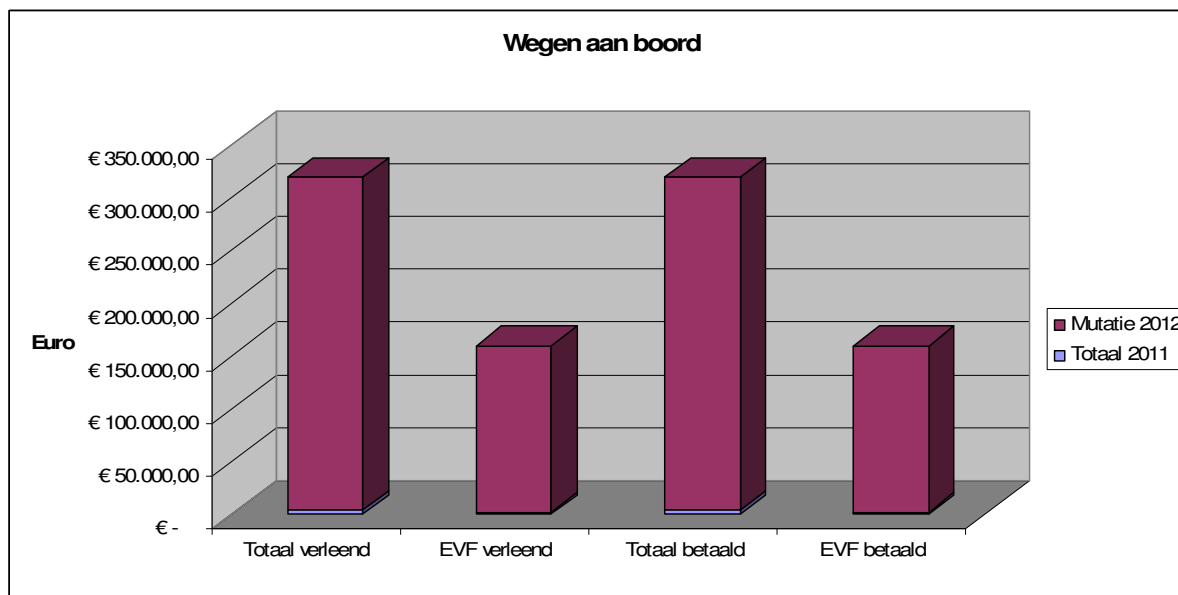
Deze regeling stond open tussen juli 2011 en april 2012 ter waarde van 600.000 euro (50% EVF-cofinanciering) met als doel om weegschalen aan boord aan te schaffen en te installeren. Deze regeling werd bij verlening direct uitbetaald.

De leveranciers hebben zich duidelijk verkeken op het aantal aanvragen en de tijd die nodig is om de gecertificeerde weegschalen te installeren. Daarom is de uiterlijke termijn waarop de aanvragen gedaan konden worden verruimd van 1 februari naar 1 november 2012.

Er waren aanvankelijk veel afwijzingen omdat weegschalen niet geïnstalleerd waren of de verkeerde (niet gecertificeerde) weegschalen geïnstalleerd waren. De aanvragen die zijn afgewezen hebben na installatie van de gecertificeerde weegschaal opnieuw een aanvraag kunnen indienen onder de verruimde openstelling.

In 2011 is één aanvraag vastgesteld en uitbetaald. De 90 andere zijn allemaal in 2012 vastgesteld en direct uitbetaald. Figuur 7 en tabel 6 geven een overzicht van de verleende en betaalde bedragen weer.

Figuur 7. Wegen aan boord

Openstelling	Totaal verleend	EVF verleend	Totaal betaald	EVF betaald
Wegen aan boord 2011	319.382,24	159.691,08	319.382,24	159.691,08
Totaal t/m 2011	4.000,00	2.000,00	4.000,00	2.000,00
Mutatie 2012	315.382,24	157.691,08	315.382,24	157.691,08

Tabel 6. Weegschalen (As 1, artikel 25) Maatregel 1.3

Sociale maatregelen visserij: Vergoedingsregeling voor uittredende vissers (As 1, artikel 27) Maatregel 1.5

De regeling hangt samen met de saneringsregeling opengesteld in 2008. Deze regeling is opengesteld voor een maand ter waarde van 1 miljoen euro met een EVF-cofinancieringspercentage van 50%. Subsidie kon worden verleend voor bijscholing en voor vervroegde uittreding. Na 2008 zijn er geen nieuwe openstellingen geweest. In 2010 is voor het laatst uitbetaald.

Uittreding

Vissers van de gesaneerde vaartuigen kregen voorrang op een bijdrage voor vervroegde uittreding uit de visserij. De subsidieontvanger mag tot de pensioengerechtigde leeftijd niet werkzaam zijn binnen de visserij. Dit moeten de subsidieontvangers jaarlijks aantonen door het indienen van een inkomensverklaring. De bijdragen voor vervroegde uittreding (zes vissers voor een totaalbedrag van 161.500 euro) zijn allemaal in 2008 betaald. Zij dienen ieder jaar een inkomensverklaring in. Hierop voerde de BI, ook in 2012, een kruiscontrole uit met gegevens van de belastingdienst om te controleren of ze niet meer werkzaam zijn in de visserij. Dit zullen ze blijven doen totdat de vissers 65 jaar zijn. Twee vissers hebben voor 2012 de pensioengerechtigde leeftijd behaald en zijn voor het laatst gecontroleerd. Twee vissers hebben in 2012 de pensioengerechtigde leeftijd behaald en zullen in 2013 nog gecontroleerd worden. In 2015 zal de laatste controle plaatsvinden over de twee vissers

die in 2014 de pensioenleeftijd zullen behalen. Tot op heden zijn geen onregelmatigheden geconstateerd.

Bijscholing

Op verzoek van de sector kon tevens subsidie aangevraagd worden voor bijscholing gezien de sector sterke behoefte heeft aan goed opgeleid personeel. Waar het bij uittreding vooral om de oudere vissers gaat werd met bijscholing vooral aan de relatief jongere vissers gedacht. Na het behalen van een diploma of certificaat kon de begunstigde de kosten van de opleiding uitbetaald krijgen. Voor deze regeling zijn na 2010 geen betalingen meer gedaan.

Tabel 7 geeft een overzicht van de verleende en betaalde bedragen van sociale maatregelen in de visserij. Vooralsnog is 81,45% van de verleende gelden ook daadwerkelijk betaald.

Openstelling	Totaal verleend	EVF verleend	Totaal betaald	EVF betaald
Sociaal economische maatregelen	231.431,65	115.715,82	188.511,00	94.255,50
Totaal t/m 2011	231.431,65	115.715,82	188.511,00	94.255,50
Mutatie 2012	0,00	0,00	0,00	0,00

Tabel 7. Sociale maatregelen visserij: Vergoedingsregeling voor uittredende vissers (As 1, artikel 27) Maatregel 1.5

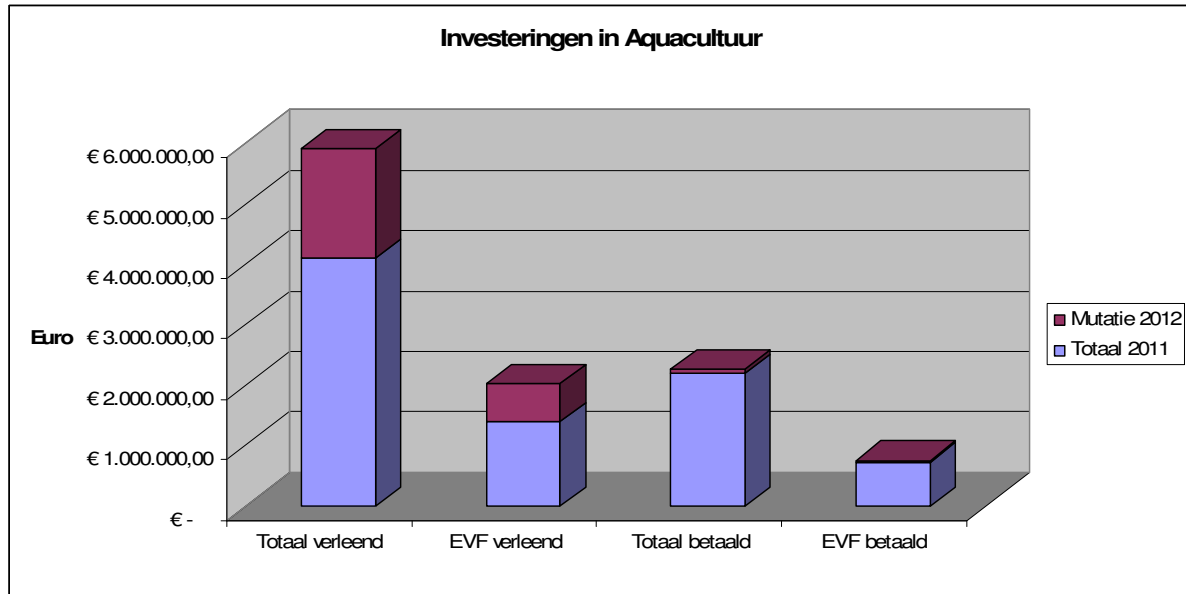
Investing in aquacultuur (As 2, artikel 29)

Maatregel 2.1

Deze regeling is in totaal drie keer opengesteld. De regeling is bedoeld voor visserij- of aquacultuurondernemingen of samenwerkingsverbanden als stimulering voor investering in de bouw, uitbreiding, uitrusting en modernisering van productie-installaties gericht op viskweek en schelpdieren. De eerste openstelling vond plaats in 2008, ter waarde van 4 miljoen euro (waarvan 35% EVF-cofinanciering). Hiervoor zijn begin 2009 elf aanvragen goedgekeurd voor een totaalbedrag van 4 miljoen euro. Daarnaast hebben ook andere overheden een bijdrage verleend. Projecten mochten maximaal drie jaar duren. Vijf projecten zijn afgerond, drie projecten zijn ingetrokken en drie projecten staan nog open.

In september 2011 is de regeling voor de tweede keer opengesteld, ter waarde van 1,8 miljoen euro met 35% uit het EVF. Van de veertien binnengekomen aanvragen zijn er zeven gehonoreerd (drie schelpdierprojecten en vier viskweekprojecten).

In september 2012 is deze regeling voor de derde keer opengesteld, wederom ter waarde van 1,8 miljoen (ook 35% EVF-cofinanciering). Negen aanvragen zijn gehonoreerd en zes afgewezen vanwege beperkt budget. Tabel 8 geeft de daadwerkelijke investeringen in aquacultuur weer. 38,16% van de verleende EVF-middelen is daadwerkelijk uitbetaald.

Figuur 8. Investerings in aquacultuur

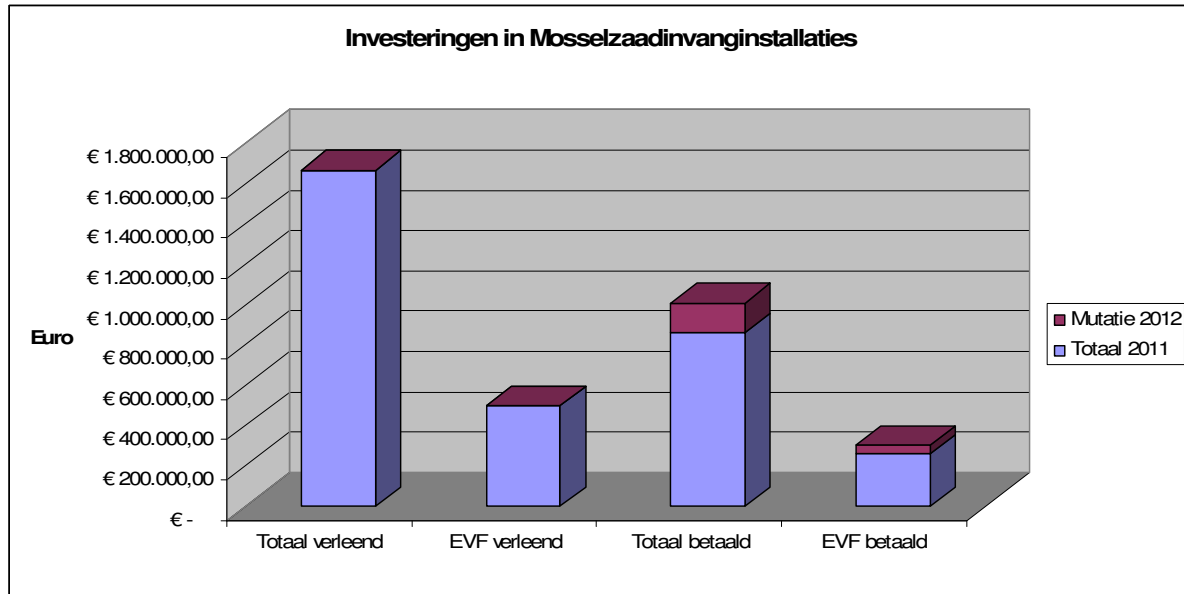
Openstelling	Totaal verleend	EVF verleend	Totaal betaald	EVF betaald
Investerings in aquacultuur	5.908.000,00	2.030.000,00	2.254.307,65	752.090,33
Totaal t/m 2011	4.108.000,00	1.400.000,00	2.188.869,65	728.304,03
Mutatie 2012	1.800.000,00	630.000,00	65.438,00	23.786,30

Tabel 8. Investerings in aquacultuur (As 2, artikel 29) Maatregel 2.1

Investerings in mosselzaadinvanginstallaties (As 2, artikel 29) Maatregel 2.1

Deze regeling, opgesteld in oktober 2009, is mede het resultaat van bespreking binnen het 'Convenant transitie mosselsector en natuurherstel Waddenzee'. De openstelling had als doel het stimuleren van duurzame mosselzaadvangst door middel van een mosselzaadinvanginstallatie (MZI). Deze installaties vangen mosselzaad los van de bodem. Daarmee wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan het natuurherstel van de Waddenzee (de Oosterschelde, en de Zeeuwse Voordelta) omdat er geen bodemberoering plaatsvindt. Aan 29 ondernemingen en samenwerkingsverbanden is subsidie verleend voor de investering in aanschaf en eerste plaatsing van een MZI. Van het beschikbare budget van 1,7 miljoen euro (met 30% EVF-cofinanciering) is 1.668.608 euro toegekend.

De investeringen moesten uiterlijk in juni 2011 zijn gerealiseerd. 25 investeringen zijn uiteindelijk gerealiseerd, de laatste betalingen hiervoor zijn in 2012 gedaan. Voor één investering is de subsidie op nul vastgesteld, de overige vier aanvragen zijn ingetrokken. Uit tabel 9 valt op te maken dat 60% van de verleende EVF-gelden is betaald.

Figuur 9. Investerings in mosselzaadinvanginstallaties

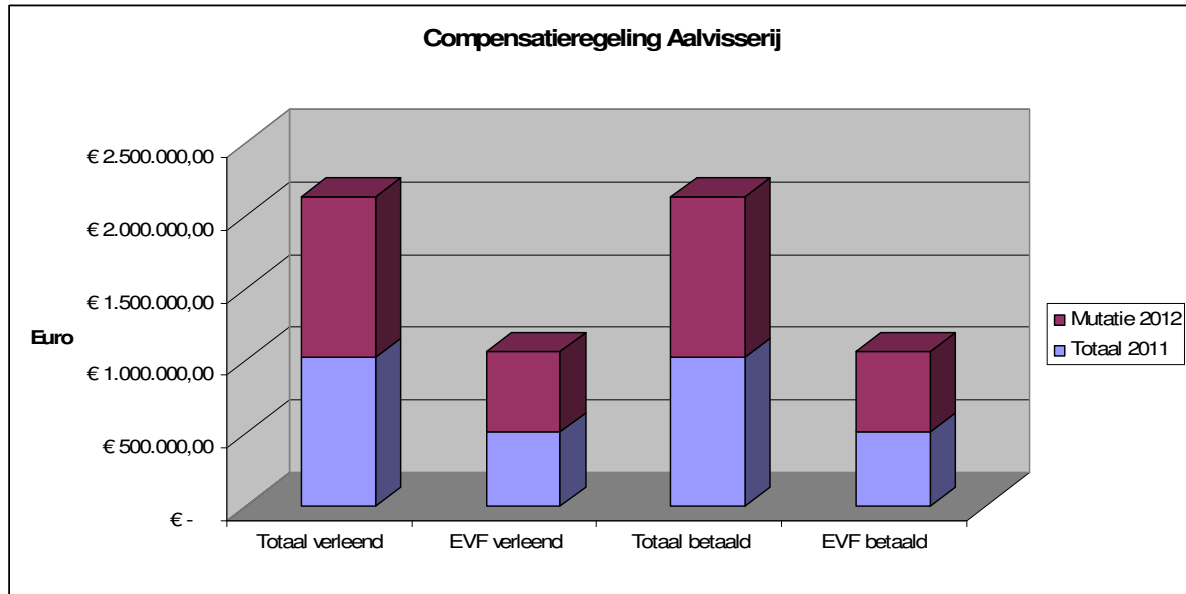
Openstelling	Totaal verleend	EVF verleend	Totaal betaald	EVF betaald
Investerings in mosselzaadinvanginstallaties	1.668.608,00	500.582,40	1.008.783,00	302.634,90
Totaal t/m 2011	1.668.608,00	500.582,40	858.269,00	257.480,70
Mutatie 2012	0,00	0,00	150.514,00	45.154,20

Tabel 9. Investering in mosselzaadinvanginstallaties (As 2, artikel 29) Maatregel 2.1

Compensatie aalvissers (As 2, artikel 33) Maatregel 2.2

De Europese Commissie heeft het Nederlandse aalbeheersplan in september 2009 goedgekeurd. Onderdeel van het plan vormen onder andere de uitzet van glasaal, een vangstverbod en onderzoek (betaald uit nationale middelen). Vissers krijgen een gedeeltelijke en aflopende tegemoetkoming voor de gedeerde inkomsten door het jaarlijkse vangstverbod van drie maanden (september tot november). In 2009 heeft het PVis deze tegemoetkomingregeling uitgevoerd. De tegemoetkoming werd toen onder de deminimis verstrekt. In 2010 is besloten om 1 miljoen vanuit het EVF te financieren (50% EVF-cofinanciering) en om deze regeling ook in 2011 en in 2012 open te stellen.

Vanwege de gekozen systematiek van het aflopen van de tegemoetkoming werd het beschikbaar bedrag in 2011 verlaagd naar 700.000 euro en in 2012 nogmaals naar 400.000 euro. In elk jaar zijn de beschikbare bedragen naar rato over de toegekende aanvragen verdeeld. In 2011 zijn 106 toegekende aanvragen over 2010 betaald. In 2012 zijn 104 toegekende aanvragen over 2011 betaald en de 101 toegekende aanvragen over 2012. Dit zijn de laatste betaling zijn, waarmee het uitbetalingspercentage 100% is.

Figuur 10. Compensatieregeling aalvisserij

Openstelling	Totaal verleend	EVF verleend	Totaal betaald	EVF betaald
Compensatieregeling aalvisserij	2.128.717,76	1.064.358,17	2.128.717,76	1.064.358,17
Totaal t/m 2011	1.026.124,07	513.061,76	1.026.124,07	513.061,76
Mutatie 2012	1.102.593,69	551.296,41	1.102.593,69	551.296,41

Tabel 10. Compensatie aalvissers (As 2, artikel 33) Maatregel 2.2

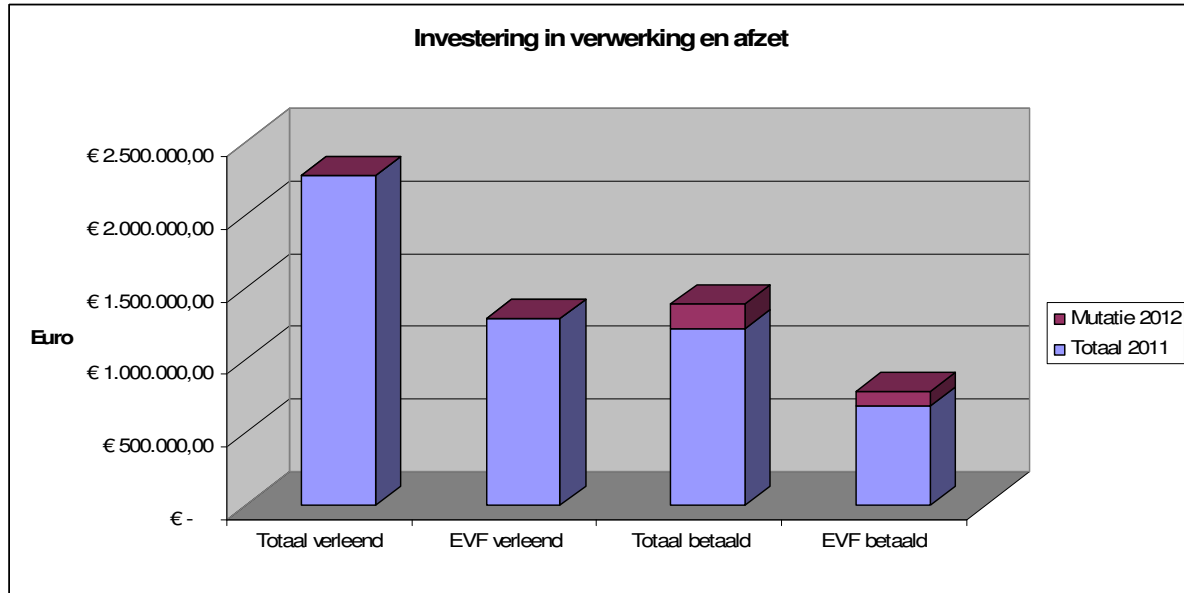
Investeringen in verwerking en afzet in de visketen (As 2, artikel 34) Maatregel 2.3

Het doel van deze regeling is het stimuleren van nieuwe voorzieningen aan de wal ten behoeve van de verwerking en afzet van visserijproducten. Het gaat onder meer om investeringen in kwalitatief hoogwaardige producten, de ontwikkeling van innovatie productie-, verwerking- en afzettechnieken, het vinden van niches in de markten of een beter gebruik van weinig benutte soorten, bijproducten en afval. Deze maatregel is tot nu toe twee maal opengesteld (2009 en 2010) en eenmaal is via een directe beschikking (2008) subsidie verleend.

In 2008 werd een project (ter waarde van 137.500 euro met 30% EVF-cofinanciering) United Fish Auctions vanuit de sector aan de minister gepresenteerd. Tot op heden is aan dit project 63.036 euro betaald waarvan 18.910,70 euro uit het EVF. In 2012 hebben geen betalingen plaatsgevonden voor dit project.

In februari 2009 werd de regeling verwerking en afzet in de visketen voor het eerst opengesteld ter waarde van 1,5 miljoen euro (met 60% EVF-cofinanciering) waarvoor zeven projecten zijn goedgekeurd (ter waarde van 1,5 miljoen euro). Deze regeling werd in 2010 voor de tweede keer opengesteld ter waarde van 2 miljoen euro (met 50% EVF-cofinanciering). Hiervoor zijn slechts drie aanvragen ontvangen waarvan twee zijn goedgekeurd (ter waarde van 775.400 euro).

De projecten mogen maximaal drie jaar duren. In 2011 zijn twee projecten afgerond, in 2012 is één project afgerond. Eén project van de openstelling 2009 is gestopt waardoor de niet opgenomen middelen weer beschikbaar komen voor het fonds. Vijf projecten zijn nog in uitvoering. Ongeveer 40% van de verleende EVF-middelen is dan ook nog niet betaald. Deze regeling zal, gezien de ondervraging, onder het EVF niet meer open worden gesteld.

Figuur 11. Investering in verwerking afzet

Openstelling	Totaal verleend	EVF verleend	Totaal betaald	EVF betaald
Investeringen in verwerking en afzet	2.275.400,00	1.287.700,00	1.388.817,00	783.290,20
Totaal t/m 2011	2.275.400,00	1.287.700,00	1.215.994,00	679.596,40
Mutatie 2012	0,00	0,00	172.823,00	103.693,80

Tabel 11. Investeringen in verwerking en afzet in de visketen (As 2, artikel 34) Maatregel 2.3

Collectieve acties in de visketen (As 3, artikel 37)

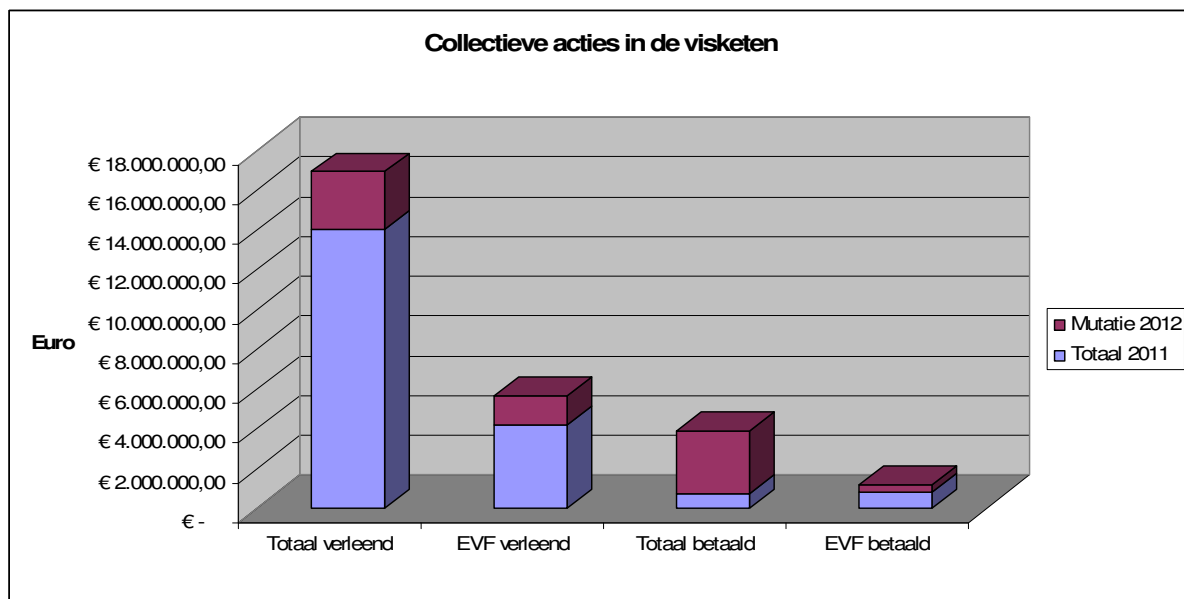
Maatregel 3.1

Deze regeling heeft als doel om samenwerking tussen visserij- of aquacultuurondernemingen, beroepsorganisaties en maatschappelijke organisaties te bevorderen en te versterken. Door praktijknetwerken te creëren wordt de samenwerking en de innovatie in de sector ondersteund, terwijl de sector traditioneel op een relatief individuele werkwijze opereerde. Duidelijk merkbaar in de voorbijgaande jaren is dat de aanjaagfunctie van het VIP en de culturomslag onder andere bewerkstelligd door kenniskringen, gevolg heeft gehad voor de populariteit van deze regeling. De ingediende projectplannen in 2012 werden door een beoordelingscommissie geanalyseerd en gerangschikt.

Sinds 2008 is deze regeling zeven keer opengesteld. De belangstelling die al in voorgaande jaren zichtbaar was, zette zich in 2012 onverminderd door. De openstelling van januari 2012 (ter waarde

van 3 miljoen, 50% EVF-cofinanciering) leverde 52 aanvragen op, waarvan er negen gehonoreerd konden worden. De openstelling van oktober 2012 (2,25 miljoen, waarvan 30% EVF-gelden) leverde 35 aanvragen op, met twaalf goedgekeurde projecten als resultaat.

In 2008 is aan de stichting North Sea Fish Center een bedrag van 1 miljoen euro (30% EVF-cofinanciering) ter beschikking gesteld middels een individuele beschikking. Tot op heden is 600.000 euro uitbetaald (waarvan 180.000 euro EVF-gelden). Hiervan is in 2012 74.530 euro uitbetaald (waarvan 22.369 euro EVF-gelden). Deze stichting heeft tot doel om de afzet van Noordzeevis te verbeteren. Een flink aandeel van de verleende middelen is nog niet betaald, circa 75%.

Figuur 12. Collectieve acties in de visketen

Openstelling	Totaal verleend	EVF verleend	Totaal betaald	EVF Betaald
Collectieve acties in de visketen	16.931.921,00	5.660.779,70	3.900.085,13	1.168.448,12
Totaal t/m 2011	14.012.847,10	4.201.242,93	760.386,72	811.983,58
Mutatie 2012	2.919.073,90	1.459.536,77	3.139.698,41	356.464,54

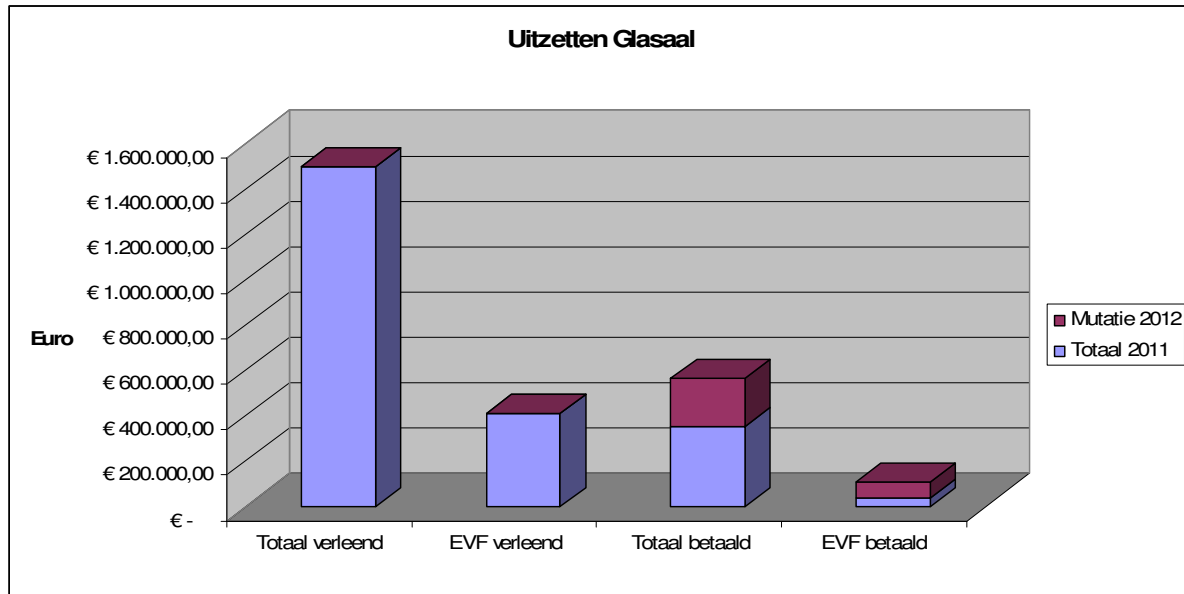
Tabel 12. Collectieve acties in de visketen (As 3, artikel 37) Maatregel 3.1

Uitzetten glasaal (As 3, artikel 38) Maatregel 3.2

Het uitzetten van glas- en pootaal is een van de maatregelen van het Nederlandse Aalbeheerplan (ABP). Dit volgt uit de verplichtingen van de Europese Aalverordening en heeft als doel het herstel van de aalstand door het vergroten van de hoeveelheid volwassen aal die zich kan voortplanten. Vanwege het algemene belang heeft de Beheersautoriteit (MA) PVis gevraagd de uitzet van glasaal te coördineren. PVis heeft dit geaccepteerd en een projectplan opgesteld. Het eerste plan beslaat de uitzet van 2,5 miljoen glasalen in 2010. Hiervoor is een beschikking verleend in 2010, ter waarde van 375.000 euro (met 10% EVF-cofinanciering). Voor de jaren 2011 tot en met 2013 heeft PVis eind 2010

één projectplan opgesteld. Hiervoor is 1.125.000 euro verleend (375.000 euro per jaar) waarvan 371.250 euro EVF-bijdrage.

In 2011 is de aankoop van glasaal Europees aanbesteed middels een raamovereenkomst voor drie jaar. Door het aanbestedingstraject is in 2011 niet zoveel glasaal/pootaal aangekocht, maar inmiddels zijn drie partijen gevonden voor de levering en is de achterstand in 2012 (en wordt deze de komende jaren) goedge maakt. Vooralsnog is slechts 37,81% van de verleende EVF-gelden betaald – in 2013 zal dit percentage waarschijnlijk fors omhoog gaan.

Figuur 13. Uitzetten glasaal

Openstelling	Totaal verleend	EVF verleend	Totaal betaald	EVF Betaald
EVF Visbeschikkingen (EVFXX)	1.500.000,00	408.750,00	567.110,00	106.091,31
Totaal t/m 2011	1.500.000,00	408.750,00	352.413,00	35.241,30
Mutatie 2012	0,00	0,00	214.697,00	70.850,01

Tabel 13. Uitzetten glasaal (As 3, artikel 38) Maatregel 3.2

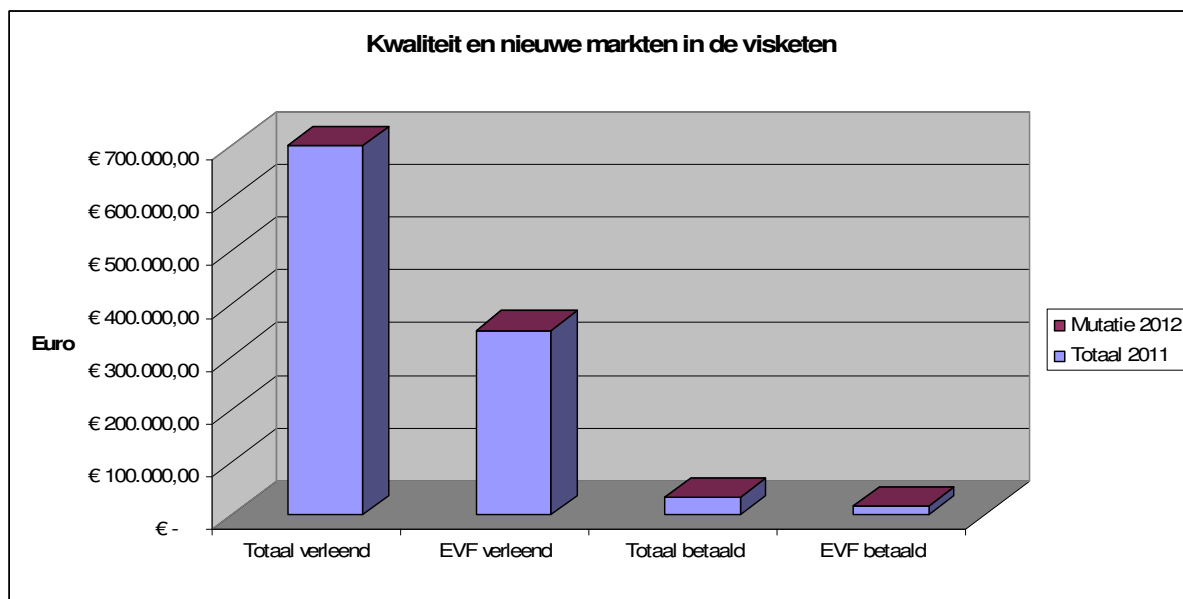
Kwaliteit en nieuwe markten (As 3, artikel 40) Maatregel 3.4

Voor deze regeling is in 2008 subsidie verleend ter waarde van 700.000 euro (met 25% EVF-cofinanciering) via een directe beschikking (buiten een tender regeling om) aan het Visbureau. Dit bureau vertegenwoordigt de hele visserijsector en zette met het beschikbaar gestelde geld een campagne op ("Van vis krijg je nooit genoeg") om de consumptie van vis te promoten. De potentiële consument werd via verschillende kanalen benaderd. Onder andere internet, radio en beurzen. In 2011 is het project vastgesteld. In totaal is aan "Van vis krijg je nooit genoeg" 700.000 euro betaald waarvan 175.000 euro afkomstig is uit het EVF.

In 2009 is voor deze maatregel voor het eerst via een openstelling budget beschikbaar gesteld (ook weer ter waarde van 700.000 euro en met 50% EVF-cofinanciering). Er is aan vijf projecten subsidie verleend voor de verbetering van de kwaliteit van visserijproducten en het ontwikkelen van nieuwe markten voor visserijproducten om de vermarkting van vis te bevorderen. De projecten komen traag van start: voor drie projecten zijn nog geen betaalaanvragen ingediend. Mede daarom hebben er in 2012 geen mutaties plaatsgevonden. De einddatum is voor verschillende projecten vooruitgeschoven. De maximale looptijd van projecten is drie jaar.

In 2011 is met het CvT besloten om het geplande bedrag voor 2011 (0,7 miljoen met 50% EVF-cofinanciering) beschikbaar te stellen aan het Visbureau om een campagne op te zetten voor de promotie van duurzame vis. Hiervoor hebben in 2012 nog geen betalingen plaatsgevonden. Daarom is slechts 4,89% van de verleende EVF-gelden ook daadwerkelijk betaald.

Figuur 14. Kwaliteit en nieuwe markten in de visketen

Openstelling	Totaal verleend	EVF verleend	Totaal betaald	EVF betaald
Kwaliteit en nieuwe markten in de visketen	700.000,00	350.000,00	34.251,00	17.125,50
Totaal t/m 2011	700.000,00	350.000,00	34.251,00	17.125,50
Mutatie 2012	0,00	0,00	0,00	0,00

Tabel 14. Kwaliteit en nieuwe markten (As 3, artikel 40) Maatregel 3.4

Certificering in de visketen (As 3, artikel 40) Maatregel 3.4

Het belang van certificering van visserijen wordt door de visserij meer en meer onderkend. Belangrijke kopers van vis – zoals grootwinkelbedrijven – zullen in de toekomst strengere eisen stellen wat betreft de duurzaamheid van vis. Door de certificering van vis en schelpdieren kan een belangrijke bijdrage

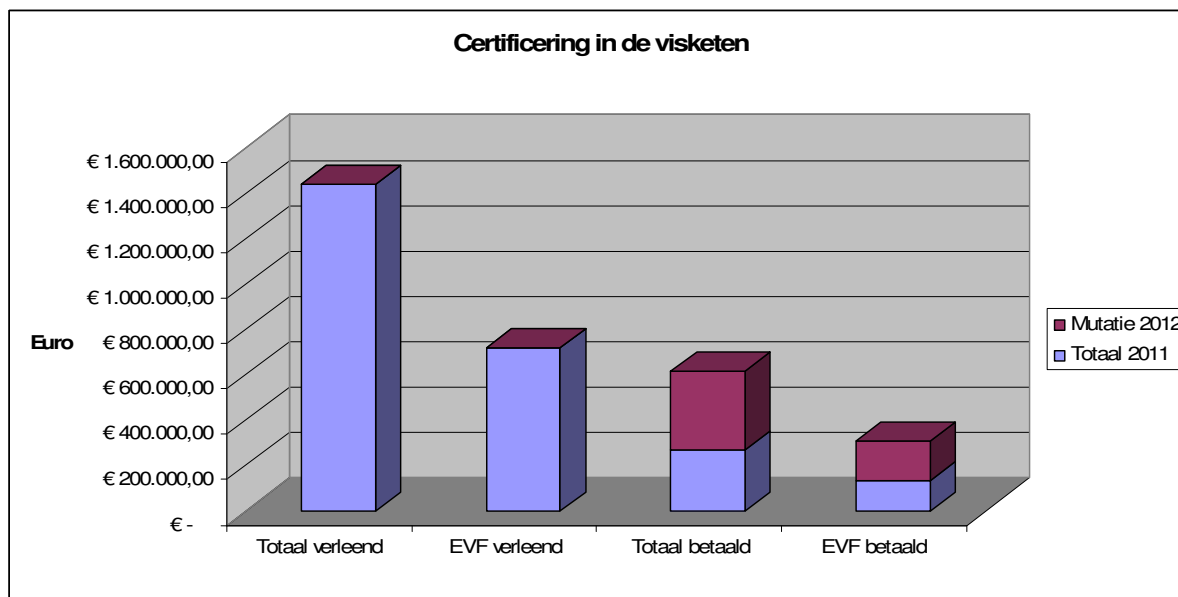
worden geleverd aan een duurzame visserij en visserijketen. Daarmee is certificering, onder andere ook binnen de visserij-kenniskringen een belangrijk thema.

Voor Nederland was dit een belangrijke aanleiding om te kiezen voor een openstelling in 2009 voor het doorlopen van certificeringstrajecten met als doel het stimuleren van de verduurzaming van de visserij. Hiervoor werd 1 miljoen euro beschikbaar gesteld met 50% EVF-cofinanciering, met de kanttekening dat maximaal 100.000 euro toegekend kon worden per aanvraag. Het certificeringstraject en de onafhankelijke certificeringsinstantie moesten voldoen aan de richtlijnen van de Food en Agriculture Organization (FAO) van de Verenigde Naties. Voor de selectieprocedure was gekozen voor 'first come first serve'. Omdat op de eerste dag het budget reeds was overvraagd, zijn alle aanvragen die op deze dag zijn ontvangen gerangschikt door een lotingprocedure. Er werden elf aanvragen goedgekeurd.

Mede op verzoek van de Tweede Kamer is deze regeling in 2010 weer opengesteld. Hiervoor werd weer een budget van 1 miljoen euro beschikbaar gesteld. Ook kwam nu viskweek in aanmerking. Voor die sector werd 200.000 euro van het totale budget gereserveerd. Net als bij de eerste openstelling kwamen enkel certificeringstrajecten in aanmerking voor steun die voldeden aan de zeer brede "FAO guide lines". Om te kunnen beoordelen welke in Nederland voorkomende duurzaamheidskeurmerken aan de FAO richtlijnen voldoen is door experts van het Landbouw Economisch Instituut (LEI) een 'quick & dirty' benchmark uitgevoerd. Op basis hiervan kon geen van de duurzaamheidskeurmerken uitgesloten worden van financiering van het certificeringstraject.

De onder uitputting van 20% is vermoedelijk te wijten aan het achterblijven van belangstelling van de binnenvisserij toen bleek dat paling – gezien de toestand van het bestand – uitgesloten was van MSC-certificering. Ondanks deze onder uitputting werd deze regeling wel als een succes gezien. De zes goedgekeurde projecten, samen met de elf uit 2009 beslaan 80 procent van de Nederlandse vissersvloot die aan een certificeringstraject is begonnen.

In 2012 zijn betalingen gedaan voor projecten uit de openstellingen van 2009 en 2010. Enkel voor projecten uit 2010 konden voorschotten op basis van liquiditeit verstrekt worden. Projecten mogen maximaal drie jaar duren. Eén project is al afgerond; dit heeft geleid tot de MSC-certificering van hangcultuurkweek van mosselen in de Zeeuwse Delta. Veertien projecten lopen nog en voor één project zijn er nog geen uitgaven gedeclareerd.

Figuur 15. Certificering in de visketen

Openstelling	Totaal verleend	EVF verleend	Totaal betaald	EVF Betaald
Certificering in de visketen	1.442.576,00	721.288,00	616.964,00	308.482,00
Totaal t/m 2011	1.442.576,00	721.288,00	267.857,00	133.928,50
Mutatie 2012	0,00	0,00	349.107,00	174.553,50

Tabel 15. Certificering in de visketen (As 3, artikel 40) Maatregel 3.4

Innovatie in de visketen (As 3, artikel 41) Maatregel 3.5

Onder deze regeling kan subsidie worden aangevraagd voor projecten die gericht zijn op het verwerven en verspreiden van nieuwe technische kennis en voor maatregelen van gemeenschappelijk belang die verder reiken dan de maatregelen die over het algemeen door particuliere ondernemingen worden genomen. Het doel is het stimuleren van het innovatieve vermogen in de visserijsector en het bijdragen aan een duurzame en energie-efficiënte exploitatie van de levende aquatische rijkdommen. Het gaat vooral om het testen van nieuwe technieken in zowel de visserij, de schaal- en schelpdiersector, de aquacultuursector als de visketen. In 2010 zijn de selectiecriteria, op verzoek van de Kamer, aangescherpt. Als gevolg hiervan is het duurzame karakter van de regeling onderstreept. Dierenwelzijn werd inbegrepen met de hoop de ontwikkeling van humanere doding te stimuleren.

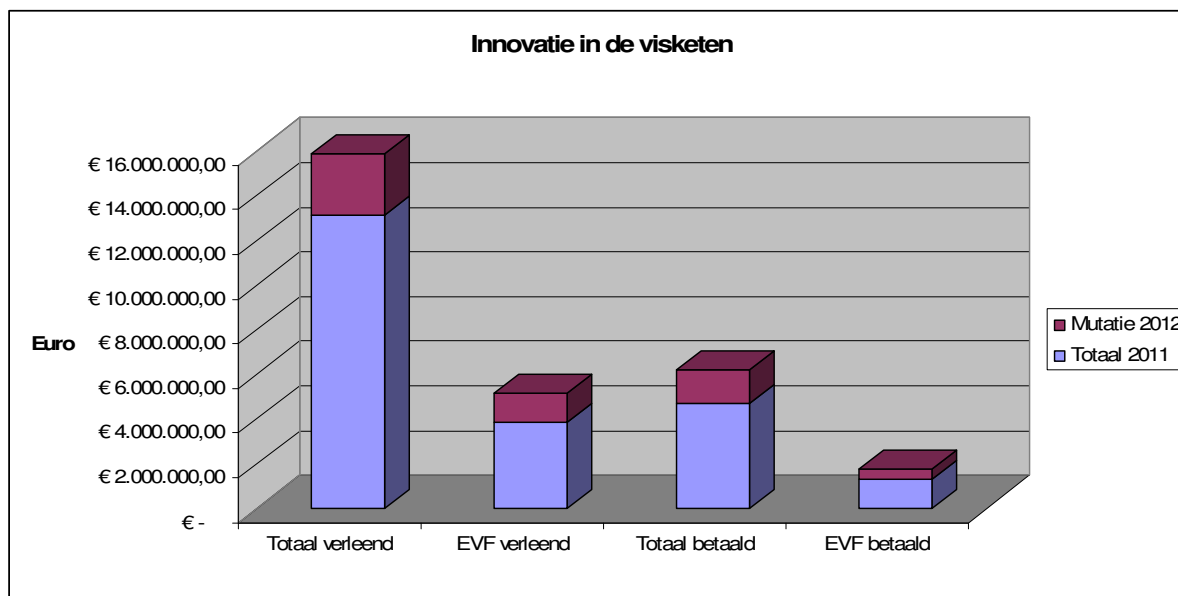
Sinds 2008 is deze regeling acht maal opengesteld. Bij alle openstellingen is het aangevraagde bedrag ruim (vaak twee keer) overschreden. Sinds 2008 zijn er 234 voorstellen ingediend, waarvan er 69 zijn verleend. Zes van de gehonoreerde projecten zijn van vrouwelijke aanvragers. Zeventien projecten zijn afgerond (negen meer dan vorig jaar).

In 2012 zijn er zoals gezegd twee openstellingen geweest. De openstelling van januari 2012 (3 miljoen, 30% EVF-cofinanciering) leverde negentien aanvragen op en twaalf goedgekeurde projecten.

De openstelling van oktober 2012 (1 miljoen, 30% EVF-cofinanciering) leverde maar liefst 29 aanvragen op, waarvan er vijf werden goedgekeurd.

In 2009 is een bedrag van 250.000 euro (30% EVF-cofinanciering) beschikbaar gesteld voor een individuele beschikking voor Solea BV. Van dit bedrag is 150.000 euro (45.000 euro EVF) uitbetaald. Solea BV is failliet gegaan in oktober 2010 en het faillissement is afgerond in december 2012. Solea BV was een bedrijf opgericht met de intentie om op een duurzame manier tong te kweken. Er wordt in 2013 bekeken welke gevolgen dit heeft voor opname in de uitgavenstaat.

In 2009 is een bedrag van 6,5 miljoen euro (20% EVF-cofinanciering) beschikbaar gesteld voor de stichting Zeeuwse Tong. Op dit moment is er 4.099.183 euro uitbetaald (waarvan 819.836,60 EVF-cofinanciering). Hiervan is 733.403 euro in 2012 uitbetaald (waarvan 146.680,60 euro EVF-cofinanciering), waarmee circa 40% van de verleende EVF-gelden is betaald. Deze stichting heeft tot doel om op land in een gesloten aquacultuursysteem tong te kweken. In 2012 is de subsidieverlening aan dit project gewijzigd naar aanleiding van auditbevindingen. De wijziging heeft geen invloed op de verleende en uitbetaalde overheidsbijdrage.

Figuur 16. Innovatie in de visketen

Openstelling	Totaal verleend	EVF verleend	Totaal betaald	EVF Betaald
Innovatie in de visketen	15.839.635,72	5.172.314,21	6.180.292,62	1.758.731,06
Totaal t/m 2011	13.139.867,09	3.829.651,47	4.695.500,03	1.330.229,59
Mutatie 2012	2.699.768,63	1.342.662,74	1.484.792,59	428.501,47

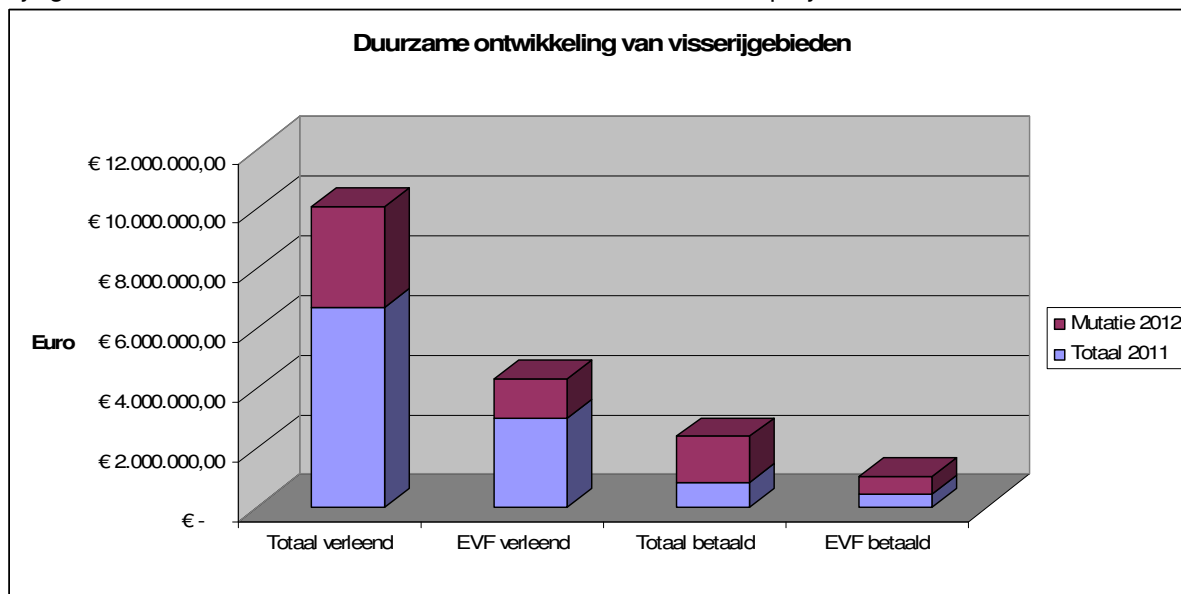
Tabel 16. Innovatie in de visketen (As 3, artikel 41) Maatregel 3.5

Duurzame ontwikkeling van visserijgebieden (As 4, artikel 44)

Maatregel 4.1

In 2008 zijn de zes zoutminnende visserijgebieden (FLAG's) opgericht. In 2009 zijn hun ontwikkelstrategieën goedgekeurd met als doel drie aspecten in de visserij gebieden te versterken: de werkgelegenheid, de concurrentiekracht van de plaatselijke economieën en de sociaal-culturele identiteit van vissersdorpen. De visserijgebieden zijn Flevoland, Fryslân, Noord-Holland, Groningen, Zeeland en Zuid-Holland. Deze gebieden leveren zelf de cofinanciering (50%) van de projecten, de overige 50% komt uit het EVF. De 10 miljoen euro uit het EVF (50% EVF + 50% nationaal) zijn evenredig verdeeld over de zes FLAG's. De Europese conformiteit wordt gewaarborgd door de BI. Nadien worden de overgebleven projecten die voldoen aan de Europese wet- en regelgeving inhoudelijke beoordeeld en gerangschikt door de FLAG's.

As 4 is in 2010 voor het eerst opengesteld en daarna nog drie maal in 2011. Zoals eerder aangegeven zijn er in 2012 twee openstellingen geweest. In 2012 hebben vier gebieden deelgenomen: Fryslân, Noord-Holland, Zeeland en Zuid-Holland. Van de 21 aanvragen is aan elf subsidie verleend. Zie bijlage 4 voor meer informatie over de 6 FLAG's en de beschikte projecten.

Figuur 17. Duurzame ontwikkeling van visserijgebieden

Openstelling	Totaal verleend	EVF verleend	Totaal betaald	EVF Betaald
Duurzame ontwikkeling van visserijgebieden	10.093.346,00	4.292.017,14	2.378.255,00	1.038.342,00
Totaal t/m 2011	6.704.607,00	3.011.890,80	833.999,00	438.907,12
Mutatie 2012	3.388.739,00	1.280.126,34	1.544.256	599.434,88

Tabel 17. Duurzame ontwikkeling van visserijgebieden (As 4, artikel 44) Maatregel 4.1

3. Informatie over de fysieke vooruitgang van het prioritair zwaartepunt

3.1. Overzicht van de toepassing van het OP per prioritair zwaartepunt

Onderstaand wordt de voortgang van de door Nederland gekozen indicatoren weergegeven. Deze indicatoren zijn gekozen om de voor Nederland belangrijkste en meetbare effecten van het EVF weer te geven. In 2012 zijn alle indicatoren (met uitzondering van de bijvangst) goed op weg om de doelstellingen van 2015 te halen. In paragraaf 3.2 wordt verder ingegaan op de specifieke informatie over de indicatoren.

As 1. Maatregelen voor de aanpassing van de communautaire visserijvloot

Indicatoren	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Indicator 1 Uitgangs- 15% situatie reductie capaciteit platvis- vloot	72.136 GT 239.796 kW								
Doel				61.316 BT 203.827 kW					61.316 BT 203.827
Resultaten		-9.971 BT 35.748 kW	62.165 BT 204.048 kW	62.165 BT 204.048 kW	62.165 BT 204.048 kW				
Indicator 2 Uitgangs- Reductie situatie bijvang- sten	48%								
Doel				-20%					-50%
Resultaten	0,39		0,29*	0,29	0,37	**			

Tabel 18. Indicatoren As 1

** De cijfers van 2012 worden pas 1 juli 2013 bekend gemaakt.

As 2. Aquacultuur, binnenvisserij, verwerking en afzet van visserij- en aquacultuurproducten

Indicatoren		2007 (2005)	2010	2011	2012	2015
Indicator 1	Uitgangssituatie	39 mln. euro (2005)				
	omzet uit viskweek					
	Doel	Productie 50.000 ton met waarde van 50 mln.	38 kweek bedrijven 6.500 ton 18 mln.	55 kweek bedrijven 6.475 ton 30 mln.	36 kweek bedrijven 6.150 ton 33,9 mln.	Behoud 2006
	Resultaten	Sector gekrompen met circa 36%*		Groei t.o.v. 2010 maar niet t.o.v. 2006	Aantal bedrijven gedaald, waarde gestegen	
Indicator 2	Uitgangssituatie	2 Mkg.				
	Productie van schelpdierzaad uit alternatieve methoden					
	Doel	8 Mkg.		12 Mkg.		
Resultaten	9,35 Mkg.		10,05 Mkg.	15 Mkg		

Tabel 19. Indicatoren As 2

As 3. Maatregelen van gemeenschappelijk belang

Indicatoren	2007 (2006)	2009	2010	2011	2012	2015
Indicator 1 Deelname vissers aan kenniskringen	Uitgangs- situatie	0%				
	Doel		20%			50%
	Resultaten		37%	37%	30%	
Indicator 2 Verhoging van het aandeel gecertificeerde vis en visproducten	Uitgangs- situatie	0%				
	Doel		30%			80%
	Resultaten	Start 11 trajecten	Start 5 extra trajecten*	16 met traject gestart (80% van de vloot)	1 traject afgerond, 0 projecten gestopt (80% in proces)	

Tabel 20. Indicatoren As 3

* 80% van de sector is gestart met een certificeringstraject. Pas als de trajecten zijn afgerond kan wat gezegd worden over de behaalde resultaten (2012-2013)

As 4. Duurzame ontwikkeling van visserijgebieden

Indicatoren	2007 (2006)	2010	2011	2012	2015
Indicator 1 Behoud van werkgelegenheid	Uitgangs- situatie	156			
	Doel	Behoud van werk- gelegenheid	156	156	156
	Resultaten	156	156	198,5 / 46,5*	175

Tabel 21. Indicatoren As 4

* De doelstelling was om werkgelegenheid te behouden is overtroffen. Echter de openstellingen van As 4 hebben ook 46,5 arbeidsplaatsen gecreëerd. Of dit zo blijft zal pas blijken nadat de projecten zijn afgerond.

3.2. Specifieke informatie voor prioritaire zwaartepunten en maatregelen

Hieronder volgen de resultaten van het programma in 2012, gebruikmakend van de in het OP gestelde indicatoren. De afgelopen jaren is al veel geïnvesteerd in de transitie naar een duurzame visserij. De eerste resultaten worden zichtbaar, het verminderen van de vloot met 15% is al in 2009 behaald, ook (vooral bij aquacultuur) terwijl de bijvangst percentages weer vergelijkbaar zijn met die van 2006.

Het eerste jaar waarin maatregelen zijn uitgevoerd is in 2008. Tot eind 2011 zag het er naar uit dat de transitie van de visserijsector door vernieuwing en verduurzaming conform de planning verliep. Helaas blijkt nu uit de juli cijfers van ICES van 2011 dat het percentage teruggooi is gestegen ten opzicht van 2010. Waarom het teruggooipercentage is gestegen wordt nu nog onderzocht. De effecten van de investeringen in aanpassing en selectiviteit (artikel 25, 330.000 euro uitbetaald) op het verlagen van de teruggooi in de Noordzeevervisserij, zijn vooralsnog niet bekend.

As 1. Maatregelen voor de aanpassing van de communautaire visserijvloot

Doelstelling: Duurzamere visserijmethoden en een gereduceerde visserijcapaciteit.

	2006	2012	2015
15% reductie van de capaciteit van de platvisvloot (in BT's en kW's)	72.136 BT 239.796 kW	61.316 BT 203.827 kW	61.316 BT 203.827 kW
Reductie van bijvangsten	48% (huidige situatie)	-37% (vergeleken met 2006)	-50% (vergeleken met 2006)

Tabel 22. Resultaatindicatoren As 1

Capaciteit platvisvloot

De saneringsregeling (artikel 23) van eind 2007 heeft geleid tot een verdere reductie van de Nederlandse vissersvloot met 9.971 BT en 35.748 kW (tot 62.165 BT 204.048 kW) conform de beschrijving van het Nederlandse Visserij-inspanningsplan voor de aanpassing van de vloot (Fisheries Effort Adjustment Plan - FEAP). Deze saneringsronde past in het kader van het meerjarenplan voor schol en tong (Verordening (EG) nr. 676/2007). De saneringsregeling is in de periode 2007-2008 uitgevoerd als onderdeel van het herstelplan en het beheersplan zoals genoemd in artikel 21 (a) i en iv van de EVF-verordening (Verordening (EG) nr. 1198/2006). Het doel van de regeling was om de structurele onevenwichtigheid tussen de vangstcapaciteit en vangstmogelijkheden te verminderen. Deze regeling heeft er in één keer voor gezorgd dat de doelstellingen van het behalen van de reductie van 15% van de platvisvloot vrijwel werd gehaald.

Maatregel	Regeling	Totaal verleend	EVF verleend	Totaal betaald	EVF betaald	2012 totaal betaald	EVF 2012 betaald	% van verlening betaald
1.1	Vis Sanering	27.491.736,64	8.247.520,99	27.491.736,64	8.247.520,99	€ 0,00	€ 0,00	100,00%

Tabel 23. Overzicht Vis sanering

Bijvangsten

Volgens ICES is sinds 2006 de visserijsterfte (F) van ondermaatse schol (de bulk van de bijvangsten) in de hele Noordzee als gevolg van teruggooi (discards) gedaald van 0,39 in 2006 tot 0,29 in 2009. Sinds 2009 zijn de hoeveelheden teruggooi niet noemenswaardig gedaald (inclusief 1-jarige vis). In 2012 zijn de percentages voor de hele Noordzee weer gestegen tot 37%. De beoogde reductie van de bijvangst met 50% in 2015 zal echter moeilijker te realiseren zijn. Waarom er in 2012 meer is bij gevangen dan in 2011 moet nog onderzocht worden.

Het is echter niet realistisch om te verwachten dat de middelen die vanaf 2007 zijn ingezet, van grote invloed zijn op het verminderen van de bijvangst in de gehele Noordzee. Vooralsnog is namelijk slechts 88.000 euro betaald voor aanpassingen in selectiviteit. In verband met de op handen zijnde aanlandingsplicht in het nieuwe Gemeenschappelijk Visserij Beleid (GVB), worden de teruggooicijfers opnieuw onderzocht.

As 2. Aquacultuur, binnenvisserij, verwerking en afzet van visserij- en aquacultuurproducten

Doelstelling: Versterking en verduurzaming van de aquacultuur.

	2006	2012	2015
Verhoogde omzet uit de viskweek	39 mln. euro (2005)	33 mln. euro	Behoud van 2006 (2005)
Productie van scheldierzaad uit alternatieve productiemethoden	2 Mkg.	15 Mkg.	12 Mkg.

Tabel 24. Resultaatindicatoren As 2

Verhoogde omzet uit de viskweek (waarbij pootgoed niet wordt meegerekend)

De doelstelling met betrekking tot het behoud van de omzet 2006 uit de viskweek is in 2012 niet gehaald. Wel is de omzet gestegen ten opzicht van 2011 (33 miljoen in plaats van 30 miljoen), terwijl het aantal bedrijven en de geproduceerde vis zijn gedaald (respectievelijk 36 in plaats van 55 en 6.150 ton in plaats van 6.475 ton). Hieruit kan geconcludeerd worden dat de bedrijven die wel blijven bestaan het goed doen. De verwachting is dat de omzet weer groeit tot het niveau van 2006, waardoor het doel van 2015 gehaald zal worden. De directe relatie met de EVF-middelen is echter moeilijk aantoonbaar.

De productie van scheldierzaad uit alternatieve productiemethoden

De productie van scheldierzaad uit alternatieve productiemethoden is in 2012 toegenomen ten opzichte van 2011. Er is een groei van 50% gerealiseerd waardoor het streefcijfer voor 2015 nu al met 25% overtroffen is. Gedeeltelijk is deze groei het resultaat van het wegblijven van zeesterrenvraat. Daarnaast wordt er jaarlijks bijgeleerd, over het uitvoeren van deze vrij nieuwe productie methode, waardoor een jaarlijkse stijgende lijn voor de komende jaren verwacht kan worden en het streefcijfer van 2015 waarschijnlijk overtroffen zal worden. Het opvangen van mosselzaad via alternatieve productie methode is duidelijk een direct gevolg is van het EVF.

As 3. Maatregelen van gemeenschappelijk belang

Doelstelling: Een verbeterd innovatieklimaat (om een duurzamere visserijsector te realiseren).

	2006	2012	2015
Deelname van vissers aan kenniskringen	0%	30%	50%
Verhoging van het aandeel gecertificeerde vis en visproducten	Nihil	80% gestart 4 MSC gehaald	80%

Tabel 25. Resultaatindicatoren As 3

Deelname van vissers aan kenniskringen

In 2012 waren in de visserij 12 kenniskringen actief. Door een evaluatie die is uitgevoerd in 2011 werd duidelijk dat het in 2012 tijd was voor een reorganisatie binnen de kenniskringen. Er is kritisch gekeken naar het functioneren (hoeveelheid kennisvragen) van de kenniskringen waardoor twee kenniskring ophielden te bestaan (MZI en Outrig). Daarnaast is de werkwijze van enkele kenniskringen aangepast (werken omtrent een project of als een werkgroep). De aantal vissers die deel uit maken van kenniskringen is dus licht gedaald. De doelstelling van 2015 is waarschijnlijk niet realistisch. Dit neemt niet weg dat de uitstraling van kenniskringen op de transitie van de visserijsector wel zeer positief is. Het Masterplan Duurzame Visserij is in 2012 nog verder uitgewerkt. Dit plan is een bewijs dat de bewustwording groeit in de visserij. De kenniskringen hebben hier een grote rol in gespeeld.

Verhoging van het aandeel gecertificeerde vis en visproducten

In 2009 zijn door georganiseerde groepen van vissers in totaal elf trajecten gestart om de betreffende visserijen te certificeren. In 2010 zijn nog vijf trajecten gestart. De eis was dat het een zogeheten derde partijcertificering moet betreffen die voldoet aan de FAO-richtlijnen voor ecolabeling.

In 2012 is één project is al afgerond; dit heeft geleid tot de MSC-certificering van hangcultuurkweek van mosselen in de Zeeuwse Delta. Daarnaast heeft ook het project twinrig-outrig-flyhoot einde 2012 de MSC-certificaat gehaald. De overige veertien certificeertrajecten zijn nog volop bezig. Er zijn nog geen vissers vroegtijdig uit dit langdurig traject van certificering gestapt waarin een overgroot deel (80%) van de Nederlandse visserijen zich bevindt.

As 4. Duurzame ontwikkeling van visserijgebieden

Doelstelling: Duurzame ontwikkeling van visserijgebieden

	2011		2012		Doel in 2015	
Werkgelegenheid (behoud/nieuw) in fte						
Flevoland	2	4,5	2	4,5	8	14
Fryslân	8	8	5,5	6	11	11
Groningen	4	4,5	4	4,5	4	4,5
Noord-Holland	73	11	73	11	80	15
Zeeland	17	9,5	62	9,5	20	12
Zuid-Holland	52	11	52	11	52	11
Totaal	156	48,5	198,5	46,5	175	67,5

Tabel 26. Resultaatindicatoren As 4

Werkgelegenheid: duurzame ontwikkeling van visserijgebieden

Deze regeling is voor het eerst in januari 2010 opengesteld. Het betreft hoofdzakelijk meerjarige projecten, waarvan de resultaten voor een groot deel in latere jaren zullen plaatsvinden. Het behouden en of het creëren van werkgelegenheid is niet het enige doel van As 4 noch voor veel FLAG's. De belangrijkste doelen zoals het onder de aandacht brengen van het visserij erfgoed, het versterken van de identiteit, het dienen als inspiratiebron en opbouwen van vertrouwen komen in de bovenstaande cijfers niet tot uitdrukking. Uit de OS van de zes FLAG's kwam duidelijk naar voren dat economisch en ecologisch perspectief het allerbelangrijkst is. Enkel als deze aspecten gewaarborgd zijn kan er gesproken worden van lange termijn werkgelegenheid.

Werkgelegenheid kan permanent of tijdelijk van aard zijn. In bovenstaande tabel is hier geen onderscheid in gemaakt. Naast de directe werkgelegenheid hebben de meeste As 4-projecten ook indirect een positief effect op de werkgelegenheid van het visserijgebied waarin ze opereren. Deze zijn echter niet opgenomen in de tabel. Vrijwilligers die in de diverse As 4-projecten werken zijn eveneens niet in de tabel verwerkt. Pas nadat de projecten zijn afgerond zal blijken of deze cijfers gerealiseerd worden.

3.3. Financiële informatie

3.3.1 Committing

In totaal is tot en met 31 december 2012 een bedrag van 108.150.063 euro gecommiteerd aan projecten, hiervan komt 36.064.932 euro uit het EVF. Van het totale in het programma beschikbare budget is 90% gecommiteerd (van het EVF-budget is 74% gecommiteerd). Voor As 3 is meer dan 100% van het beschikbare budget gecommiteerd (86% van het beschikbare EVF-budget). Het grootste aandeel hierin hebben de regelingen innovatie in de visketen en collectieve acties. Op deze as is wel sprake van een groot bedrag aan vrijgekomen verplichtingen doordat projecten niet (volledig) worden uitgevoerd. Ook bij as 4 is meer dan 100% van het budget gecommiteerd aan projecten (95% van het beschikbare EVF-bedrag), dit komt doordat sommige provincies meer nationaal geld

beschikbaar hebben. Voor as 5 is het hele beschikbare budget inmiddels gecommitteerd en uitbetaald. Voor een exactere planning zie hoofdstuk 4.

3.3.2 Uitgaven

Ook in 2012 bleven de betalingen aan begunstigden achter bij de verwachtingen. Dit ondanks de maatregelen die in 2011 waren genomen om begunstigden te stimuleren om betalingsverzoeken in te dienen. Hierdoor dreigde opnieuw het risico van automatische decommitering omdat niet voldoende bij de Europese Commissie gedeclareerd kon worden om het budget 2010 volledig te benutten. Doordat eind 2012 toch nog een aantal grote bedragen is uitbetaald en het bedrag aan technische bijstand kon automatische decommitering nipt worden voorkomen.

3.3.3 Declaratie bij EC en N+2

In 2012 dreigde opnieuw decommitering van ongeveer 2 miljoen euro van de jaartranche 2010 door het achterblijven van betalingsverzoeken door begunstigden en omdat niet alle betalingen aan begunstigden door de CA konden worden gecertificeerd. Op verzoek van DG MARE is in juni 2012 een kleine declaratie ingediend (betalingsaanvraag 5) dit om de betalingsonderbreking zichtbaar te maken. De betalingsonderbreking is in november 2012 opgeheven.

In december 2012 is een betalingsaanvraag ingediend (betalingsaanvraag 6) waarin voldoende uitgaven zaten om automatische decommitering te voorkomen. Evenals betalingsaanvraag 3 en 4 is de grondslag voor deze declaratie in overeenstemming met Verordening (EG) nr. 1198/2006 artikel 76 lid 1. Hierdoor, en doordat eind 2012 nog een aantal grote betalingen is gedaan, is automatische decommitering voorkomen. In 2012 heeft de BI elk kwartaal het informatieoverzicht bijgewerkt. In juni en december heeft ze op basis hiervan een uitgavenstaat opgesteld.

Cumulatieve bedragen per 31 december 2012

De communautaire bijdrage is berekend op basis van Verordening (EG) nr. 1198/2006 artikel 76 lid 1 (afgerond naar hele getallen).

	Door de begunstigden betaalde uitgaven die zijn opgenomen in de naar de beheersautoriteit gestuurde verzoeken tot betaling	Overeenkomstige overheidsbijdrage	Overeenkomstige EVF bijdrage	Uitgaven die zijn betaald door de instantie die verantwoordelijk is voor het verrichten van de betalingen aan de begunstigden	Door de beheersautoriteit vastgelegde EVF steun	Totale betaling die van de EC wordt gevraagd Specificeer de basis voor het berekenen van de communautaire bijdrage	Totale betaling die van de EC is ontvangen
As 1	35.168.012	30.288.373	8.751.965	30.288.373	9.184.686	11.294.596	8.488.836
As 2	22.669.774	6.780.625	2.902.374	6.672.625	4.882.641	2.737.525	1.407.930
As 3	24.045.685	16.910.922	4.597.625	16.910.922	14.554.382	5.931.163	2.104.060
As 4	7.021.066	2.515.916	1.107.173	2.515.916	4.746.184	1.144.252	51.347
As 5	5.362.936	5.362.936	2.681.468	5.362.936	2.740.049	2.678.784	80.307
Totaal	94.267.472	61.858.773	20.040.604	61.750.773	36.107.941	23.786.320	12.132.480

Tabel 27. Financieel overzicht, cumulatief

Bedragen mutatie 2012

De communautaire bijdrage is berekend op basis van Verordening (EG) nr. 1198/2006 artikel 76 lid 1 (afgerond naar hele getallen).

	Door de begunstigden betaalde uitgaven die zijn opgenomen in de naar de beheersautoriteit gestuurde verzoeken tot betaling	Overeenkomstige overheidsbijdrage	Overeenkomstige EVF bijdrage	Uitgaven die zijn betaald door de instantie die verantwoordelijk is voor het verrichten van de betalingen aan de begunstigden	Door de beheersautoriteit vastgelegde EVF steun	Totale betaling die van de EC wordt gevraagd Specificeer de basis voor het berekenen van de communautaire bijdrage	Totale betaling die van de EC is ontvangen
As 1	5.874.298	2.240.476	263.129	2.240.476	21.9450	663.845	0
As 2	5.744.974	1.428.333	705.020	1.428.333	1.140.046	931.672	0
As 3	7.381.568	4.997.137	1.409.635	4.997.137	284.350	2.084.144	0
As 4	4.082.085	1.681.917	668.265	1.681.917	1.280.126	737.470	0
As 5	2.703.172	2.703.172	1.351.586	2.703.172	1.394.596	1.350.233	0
Totaal	25.786.096	13.051.035	4.397.635	13.051.035	6.877.667	5.767.364	0

Tabel 28. Financieel overzicht, mutaties 2012

Voor de resterende periode van het EVF blijft het risico op decommitering bestaan. De meerjarige projecten uit de openstellingen komen wel tot afronding, maar er zijn ook projecten die niet (volledig) worden afgerond. Deze laten terugvloeien in het fonds heeft als nadeel dat de gelden nauwelijks meer opnieuw ingezet kunnen worden. Decommitering van een gedeelte van het EVF is vrijwel onvermijdelijk. In 2013 zal worden uitgezocht of door het opzetten van een revolverend fonds het decommitteringsgevaar verkleind kan worden.

3.4. Kwalitatieve analyse

Ondanks de slechte economische omstandigheden heeft de Nederlandse aanpak het innovatief denken, de coöperatie als ook het ondernemerschap van de vissers bevorderd. De traditionele, meer behoudende manier van denken, is duidelijk aan het veranderen. Innovatie heeft de laatste jaren een grote vlucht genomen. Gedurende de hele EVF-periode zijn de vissers vrij gelaten in de keuze voor het voor soort verduurzamingprojecten waarop zij zich wilden concentreren. De verantwoordelijkheid, en de ideeën, voor de beoogde transitie moest namelijk vanuit de sector zelf komen. Na vijf jaar innovatie en collectieve acties beleid zijn er vijftien thema's naar voren gekomen (zie hiervoor bijlage 3) die schetsen wat het EVF in Nederland heeft bereikt.

Grofweg kent het zeevisserijcluster twee soorten innovaties. Keteninnovaties, gericht op samenwerking en integratie binnen de keten en daarnaast technische innovaties gericht op het optimaliseren en verduurzamen van het vangst- en productieproces. De technische innovaties beginnen nadrukkelijk hun vruchten af te werpen. Dat blijkt onder andere uit de opkomst van duurzamere, meer selectieve, vangstmethoden en de toename van de rendementen (kosten vermindering) van delen van de vloot. Het Nederlandse zeeviscluster behoort nu tot de Europese voorhoede als het gaat om innovatie en duurzaamheid. Dit is ook waarneembaar in de deelname aan de verschillende certificeringstrajecten voor verduurzaming. Nagenoeg de gehele aanvoersector spant zich in om de duurzaamheid van hun vangst- en verwerkingsmethoden gecertificeerd te krijgen.

Er zijn grote stappen gezet de afgelopen jaren. De voorbeelden en koplopers zijn er maar nu moet de rest ook mee. De Nederlandse aanvoersector is marktleider, maar dit vertaalt zich nog niet in een goede rentabiliteit van de visserijbedrijven. Met uiteraard verschillen tussen de deelsectoren, is het viscluster als geheel nog te weinig in staat producten goed in de markt te positioneren. Er ligt nog een focus op het produceren van massa, op anonieme producten die in een open markt moeten concurreren met bijvoorbeeld geïmporteerde kweekvis. Doordat de sector snel aan het verduurzamen is zal deze hopelijk ook in de toekomst winstgevender worden. Nieuwe verdienmodellen zijn nodig om investeringen in een duurzame vloot rendabel te maken.

Daarnaast ontbreekt het nog steeds aan een goede samenwerking tussen de verschillende ketenschakels om de revenuen en rendementen voor alle schakels, dus het viscluster als geheel, te verbeteren. Als gevolg hiervan spelen buitenlandse afnemers het Nederlandse viscluster uit elkaar en pakken zij de revenuen. Coöperatieve modellen zijn nog zeldzaam. De keten laat hiermee kansen liggen. De komende periode zal er meer focus op samenwerking in de keten nodig zijn waarbij de nadruk, meer dan voorheen, op de toegevoegde waarde moet liggen.

De aquacultuursector in Nederland richt zich vooral op het ontwikkelen van duurzame alternatieven voor de traditionele methoden voor de schelpdiervisserij. Hierbij wordt onder meer gedacht aan het ontwikkelen van innovatieve technieken voor het kweken van schelpdieren, waarbij vooral aandacht

wordt besteed aan het ontwikkelen van prototypes met betrekking tot 'off bottom' schelpdiercultuur. Daarnaast richt de aquacultuursector zich op de diversificatie naar andere inkomstenbronnen (bijvoorbeeld de kweek van andere aquatische organismen als zeewier, algen en de kweek van nieuwe schelpdieren). Nederland, met haar beperkte oppervlakte, zal nooit veel kweekvis kunnen produceren. Zij kan echter wel een belangrijke rol spelen op het gebied van kennisontwikkeling die exporteerbaar is. Hierbij wordt onder meer aandacht besteed aan het voorzien in uitgangsmateriaal (pootvis) voor het kweken van vis en de verdere ontwikkeling en optimalisering van duurzame kweeksystemen. Voorbeelden zijn de geïntegreerde kweek van vis, zagers, schelpdieren, algen en zilte groenten.

Gedurende de EVF-periode is met betrekking tot de binnenvisserij vooral aandacht voor de achteruitgang van de paling en mogelijkheden om het palingbestand te verbeteren. Eén van de knelpunten daarbij is de slechte passeerbaarheid van kunstwerken in de Nederlandse wateren. Daarom zijn de afgelopen jaren subsidieaanvragen gehonoreerd om

1. te onderzoeken welke vangstmethode geschikt zijn om glasaal te vangen bij rioolwaterzuiveringsinlaten en ze over de dijk te plaatsen,
2. om schieraal over de dijk te zetten bij wijze van bestandsbeheer, en
3. om een pilot voor quotumvisserij op paling uit te voeren.

3.5. Regelingen van toezicht

In het jaarlijks controlerapport 2012 zijn de volgende conclusies getrokken door de Auditautoriteit (AA):

1. Het onderzoek naar de werking van de beheerssystemen in het bijzonder gericht op adequate managementverificaties en betrouwbaar automatiseringssysteem heeft bij de systeemaudit die in de referentieperiode 1 juli 2011 tot en met 30 juni 2012 is uitgevoerd een score 3 opgeleverd. Een score 3 betekent dat het systeem gedeeltelijk functioneert en dat substantiële verbeteringen nodig zijn.
2. Het onderzoek naar de concrete acties heeft met betrekking tot de uitgaven die in de steekproef zijn betrokken een foutpercentage opgeleverd van 1,24%.

De verbeterde procedures met betrekking tot beoordeling van de tussenverslagen en bedrijfsbezoeken zijn door de (AA) in november op werking beoordeeld en daarbij is vastgesteld dat er van een verbetering sprake is. Voorts is er een beoordelingskader aanbestedende dienst vastgesteld waarvan de opzet door de AA akkoord is bevonden. De bestuurlijke betrokkenheid en besluitvaardigheid van de MA en BI zijn verbeterd door introductie van de Stuurgroep EVF. De voorlichting aan begunstigden is verbeterd door het organiseren van voorlichtingsbijeenkomsten. De kennisontwikkeling en kennisdeling is verbeterd door het organiseren van zogenaamde EVF-colleges en EVF-clusteroverleg. Met betrekking tot de automatisering zijn er in november 2012 systeemaanpassingen uitgevoerd die in belangrijke mate tegemoetkomen aan de bevinding met betrekking tot het ontbreken van functiescheiding in de belangrijke systemen. Met name de medewerkers van Dienst Regelingen hebben veel extra werkzaamheden verricht om de voorgestelde maatregelen daadwerkelijk te laten leiden tot een beter subsidieproces.

3.6. Belangrijke problemen/uitdagingen van 2012

Begin 2012 is door de Europese Commissie (EC) een tijdelijke betalingsstop ingesteld naar aanleiding van het hoge foutenpercentage (6,3%) waarover gerapporteerd is in het jaarlijks controlerapport 2011. Als gevolg hiervan heeft de EC ook een actieplan opgesteld met een aantal verbetermaatregelen.

Twee belangrijke verbeteringen die in dit kader zijn doorgevoerd door Dienst Regelingen:

1. De monitoring van projecten is versterkt. Naast de beoordeling van facturen en betaalbewijzen komt er meer aandacht voor de voortgang en prestaties van projecten. Uitgangspunt bij deze beoordeling is het relateren van activiteiten in het project aan de realisatie van de projectdoelstellingen. Hierdoor komt er meer inzicht in de doelmatigheid en rechtmatigheid van de uitgaven die de begunstigde declareert.
2. Meer aandacht te besteden aan de beoordeling van de financiële draagkracht van aanvragers bij subsidieverlening. Deze beoordeling is bij een viertal openstellingen van eind 2012 toegepast. Een lage financiële draagkracht leidt tot een hoger risico dat het project niet wordt afgerond. Dienst Regelingen zal na verlening op dit punt bij deze projecten dan ook intensiever monitoren.

Eind 2012 is door de Commissie de tijdelijke betalingsstop opgeheven. Ook de AA is van mening dat de processen in de managementverificaties in opzet zijn verbeterd. In de eerste helft van 2013 moet uit de systeemaudits van de AA blijken dat de werking van de in 2012 genomen maatregelen ook voldoende is.

3.7. Aanbevelingen van de Commissie ingevolge het jaarlijks onderzoek van het OP

Op verzoek van de DG MARE is in dit jaarverslag "inkleuring" gegeven aan behaalde resultaten van het EVF door middel van voorbeelden van gefinancierde projecten. In plaats van een reeks van EVF-projecten te beschrijven is ervoor gekozen vijftien thema's uit te werken aan de hand van een ondernemer die een bijzonder project heeft uitgewerkt. Hiermee wordt de diversiteit van de behaalde resultaten van het EVF onderstreept. De reden dat deze projecten in een bijlage worden beschreven en niet in het jaarverslag zelf, is omdat de bijlage ook afzonderlijk verstrekt kan worden om het Nederlandse 'EVF-verhaal' toe te lichten. De bijlage is daarom ook bewust wat toegankelijker geschreven zodat het ook buiten de programma-autoriteiten tot inspiratie kan dienen.

3.8. Terugbetaalde of opnieuw gebruikte steun

In 2012 zijn verschillende projecten ingetrokken. Inmiddels is 4,5 miljoen euro van de eerder gecommitteerde overheidsbijdrage vrijgevallen doordat projecten zijn ingetrokken of voor een lager bedrag zijn gerealiseerd. In 2013 zal dit bedrag opnieuw ingezet worden.

Er is in 2012 een bedrag van 151.730 euro aan gevorderde overheidsbijdrage terugontvangen (EVF-aandeel 73.391 euro). De ontvangen vorderingen zijn nog niet opnieuw gebruikt; zij zitten wel verwerkt

in het bedrag van 4,5 miljoen euro. Een bedrag van 122.025 euro (EVF-aandeel 46.874 euro) staat nog open aan vorderingen, het betreft een vordering uit 2010. Het betreft een faillissement waarvan de afwikkeling tijdrovend is en waardoor het onzeker is dat het geld geïnd zal worden.

3.9. Aanzienlijke wijziging overeenkomstig artikel 56 van Verordening (EG) nr. 1198/2006

In 2012 zijn geen aanzienlijke wijzigingen overeenkomst artikel 56 van Verordening (EG) nr. 1198/2006 doorgevoerd.

3.10. Wijziging van de algemene voorwaarden voor de uitvoering van het OP

In 2012 zijn geen wijzigingen van de algemene voorwaarden voor de uitvoering van het OP doorgevoerd.

4. Het gebruik van technische bijstand

Onder technische bijstand worden de EVF-uitvoeringskosten van de BI betaald. Ook de kosten voor certificering van de uitgavenstaat door de Certificeringsautoriteit (CA) en de auditwerkzaamheden van de AA vallen onder technische bijstand. In 2010 is een kader opgesteld van welke kosten subsidiabel zijn onder technische bijstand. Zowel de kosten van de mid-term evaluatie als die van de ex-ante evaluatie voor het EFMZV 2014-2020 vallen onder de technische bijstand. De MA denkt na over overheveling van middelen uit verschillende assen naar As 5. Hiertoe wordt overleg gevoerd met DG MARE.

Inmiddels is het gehele beschikbare budget voor technische bijstand gebruikt. Vanaf 2013 zal alle technische bijstand met nationale middelen uitgevoerd moeten worden. Met DG MARE is in 2012 gesproken over de mogelijkheid van ophoging van het As 5-budget (de verordening biedt die mogelijkheid voor bijzondere omstandigheden). Echter proportionaliteit (Nederland heeft een relatief klein fonds wat de uitvoering duurder maakt) en de grote focus op innovatie en collectieve acties (ingewikkelde projecten met een lange doorlooptijd) zijn voor DG MARE geen argumenten om ophoging toe te staan. Wanneer geen nationale middelen beschikbaar zijn voor de uitvoering van het EVF-programma, dan kunnen geen nieuwe openstellingen worden uitgevoerd en daarmee kan vrijgevallen budget niet opnieuw gebruikt worden. Is er onvoldoende budget om de benodigde capaciteit voor de monitoring van lopende dossiers te bekostigen.

5. Voorlichting en informatieverstrekking

Net zoals in voorgaande jaren is in 2012 voor iedere openstelling informatievoorziening ontwikkeld zijn en aanvraagformulieren gemaakt waarin alle van toepassing zijnde voorwaarden zijn opgenomen. Op de internetsite (www.drloket.nl) van het Ministerie van EZ wordt alle informatie en de aanvraagformulieren geplaatst, evenals het OP 'Perspectieven voor een Duurzame Visserij' en de Ontwikkelingsstrategieën van de zes visserijgebieden die mee doen aan de Regeling Duurzaam ontwikkelen van visserijgebieden. Er is ook een pagina opgenomen met de algemene voorwaarden van het EVF, zodat potentiële aanvragers hier in een vroeg stadium kennis van kunnen nemen. In 2011 waren voor het eerst digitale aanvraagformulieren beschikbaar waren voor de verlengingsaanvragen. Verder heeft Nederland, zoals alle voorgaande jaren, in april 2013 de subsidiegegevens van vissers die in 2012 Europese visserijsubsidie ontvingen gepubliceerd in een database op het bovengenoemde DR-loket. De gegevens gaan over het kalenderjaar 2012 (01-01-2012 tot en met 31-12-2012).

Daarnaast worden door het ministerie persberichten uitgebracht over de openstellingen, maar ook over het resultaat van verschillende regelingen (zie hiervoor bijlage 2). Deze persberichten zijn te vinden op de site van de rijksoverheid (www.rijksoverheid.nl). Tevens wordt de begunstigde in de goedkeuringsbeschikkingen geïnformeerd over de voorwaarden van het EVF en over nationale voorwaarden.

Aanvullend wordt er ook vanuit het Vakblad het 'Visserijnieuws' ruim aandacht aan de EVF-tenders besteed. Gezien de grote belangstelling van de sector voor de lopende EVF-projecten wordt ook hierover regelmatig in het 'Visserijnieuws' bericht. De dekkinggraad van dit vakblad in de sector is

zeer breed. Wat betreft de resultaten van As 4-openstellingen worden vanuit de zes visserijgebieden zelf persberichten opgesteld en geplaatst in de lokale pers.

In 2012 is voor het eerst meegedaan met de 'Europa kijkdagen', een initiatief van de Nederlandse structuurfondsen (EFRO, ESF en INTERREG). Hierbij waren acht EVF-projecten betrokken. Door 'mee te liften' met de structuurfondsen werd het EVF nationaal in kijker gezet op een manier dat het EVF zelf nooit had kunnen bewerkstelligen. Aanvullend daarop is het EVF ook aangesloten bij de website 'Europa om de hoek'¹. Deze website is opgericht om de burger het hele jaar door te informeren over de projecten gefinancierd met Europese middelen. Stapsgewijs is het de bedoeling om alle EVF-projecten op deze website te plaatsen. De kosten hiervan zijn proportioneel laag omdat het opzetten en beheren van de website grotendeels door de structuurfondsen wordt gefinancierd. In 2012 zijn enkel de projecten die betrokken waren bij de jaarlijkse publiciteit evenement op de website geplaatst. Enkele afgeronde innovatieprojecten zijn ook op de website geplaatst. Informatieverstrekking richting de aanvrager is in 2012 aangevuld met twee informatiesessies op Urk en Ouddorp. Het doel was om aanvragers de procedures van EVF-subsidies uit te leggen en ruimte te bieden voor vragen. In totaal zijn hier 40 deelnemers geweest. Dit waren zowel vissers als ook intermediaire organisaties. Gezien de positieve reacties is er besloten om in 2013 deze praktijk voort te zetten.

In het najaar van 2012 is er een film geproduceerd in het Engels wat voor het eerst getoond is tijdens de jaarvergadering (<http://www.youtube.com/watch?v=qQAwvpOm40Y&feature=youtu.be>). Het doel hiervan was om te kunnen informeren (ook op internationaal vlak) hoe het EVF in Nederland wordt benut en wat voor soort projecten met EVF-subsidies worden gefinancierd.

6. Informatie over de naleving van de Gemeenschapswetgeving

In 2012 hebben geen wijzigingen plaatsgevonden over de naleving van de gemeenschapswetgeving ten opzichte van 2011. Vrouwen en mannen zijn gelijk behandeld met betrekking tot het EVF in Nederland. Hier zijn ook in 2012 geen aparte selectiecriteria voor vrouwen opgenomen. Duidelijk is dat deze aanpak vrouwen niet weerhoudt om aanvragen in te dienen gezien gelijke kansen voor man en vrouw vanzelfsprekend volledig verankerd zijn in alle beleidsterrein binnen de Nederlandse overheid. Het visserijbeleid en ook zeker het voorbereidende onderwijs vormt hierop geen uitzondering.

Met de openstellingen onder het EVF zijn vrouwelijke ondernemers in de Nederlandse visserij bereikt. Onder de regelingen Innovatie en Collectieve acties zijn meerdere projecten gehonoreerd waar de hoofdaanvragers vrouwelijke ondernemers zijn. Voorbeelden zijn EVF-subsidies voor de ontwikkeling van een alternatief voor de boomkor, het beter vermarkten van duurzaam gevangen vis, het opzetten van een jongeren netwerk in de visserij en een initiatief voor het ontwikkelen van een kadergroep visketen waarin toekomstige bestuurders worden getraind. Ook het driekoppige projectteam dat sturing geeft aan de kenniskringen Visserij, die vervolgens zelf vele tientallen EVF-projecten hebben voorbereid en uitgevoerd, bestaat uit twee vrouwelijke en één mannelijke onderzoeker.

Er zijn in 2012 geen ernstige bevindingen uit de administratieve, fysieke en interne controles naar voren gekomen. Wel zijn er door DR en de nVWA onregelmatigheden geconstateerd. Eén onregelmatigheid die in oktober 2011 is geconstateerd (vanwege de intrekking van de aanvraag) is

¹ www.europaomdehoek.nl

niet in OLAF gemeld. Vanwege nieuwe interne procedures (als gevolg van de fusie van twee ministeries) en de pas in september 2011 operationeel gemaakte module van het EVF, kon deze melding pas begin 2012 gemeld worden.

7. Complementariteit met andere instrumenten

Bij de opstelling van het OP is reeds rekening gehouden met de complementariteit met andere instrumenten. In de uitvoering wordt gewaakt voor cumulatie met andere instrumenten door de aanvragers zowel bij verlening als bij vaststelling schriftelijk te vragen aan te geven of ze aanvullende subsidies hebben ontvangen. Op deze wijze wordt voorkomen dat dezelfde uitgaven uit meerdere fondsen worden gesubsidieerd. Waar mogelijk en proportioneel wordt gebruik gemaakt van kruiscontroles met andere regelingen.

Bijlage 1. Ingediende betalingen in 2012

Openstelling	Totale subsidiabele kosten	Totale overheidssteun	Toegekende EVF-steun	Door CA berekende EVF-steun voor betaalaanvraag
As 1	€ 54.826.708,89	€ 34.071.946,99	€ 9.184.686,45	€ 11.294.596,46
Investering in koelvriesinstallaties	€ 21.622.010,00	€ 5.000.000,00	€ 250.000,00	€ 720.305,18
Investeringen in vissersvaartuigen, aanpassing en selectiviteit	€ 2.615.442,67	€ 549.396,46	€ 219.758,56	€ 4.964,07
Investeringen in voormalige rondvissersvaartuigen	€ 2.040.780,00	€ 480.000,00	€ 192.000,00	€ 16.352,50
Investering in weegschalen aan boord	€ 825.307,93	€ 319.382,24	€ 159.691,08	€ 59.171,72
Sociaal economische maatregelen	€ 231.431,65	€ 231.431,65	€ 115.715,82	€ 71.466,03
As 2	€ 43.190.572,03	€ 12.118.225,76	€ 4.923.890,57	€ 2.737.524,35
Investeringen aquacultuur	€ 22.834.181,26	€ 5.908.000,00	€ 2.030.000,00	€ 952.596,63
Investeringen in Mosselzaadinvanginstallaties	€ 5.656.610,31	€ 1.668.608,00	€ 500.582,40	€ 430.781,90
Compensatieregeling Aalvisserij 2010	€ 7.101.397,94	€ 2.128.717,76	€ 1.064.358,17	€ 732.043,53
EVF Visbeschikkingen (PEFA)	€ 430.000,00	€ 137.500,00	€ 41.250,00	€ 25.536,95
Investering in verwerking en afzet	€ 7.168.382,52	€ 2.275.400,00	€ 1.287.700,00	€ 596.565,34
As 3	€ 70.339.987,47	€ 45.564.132,72	€ 14.513.131,91	€ 5.931.163,23
Collectieve acties in de visketen	€ 21.427.068,16	€ 16.931.921,00	€ 5.660.779,70	€ 1.351.399,46
EVF Visbeschikkingen (NSFC)	€ 1.378.055,15	€ 1.000.000,00	€ 300.000,00	€ 58.140,66
EVF Visbeschikkingen (PVIS glasaal)	€ 1.500.000,00	€ 1.500.000,00	€ 408.750,00	€ 217.657,20
Certificering in de visketen	€ 3.510.278,69	€ 1.442.576,00	€ 721.288,00	€ 213.560,59
EVF Visbeschikkingen (Visbureau, 2 maal)	€ 1.575.000,00	€ 1.400.000,00	€ 525.000,00	€ 268.897,55
Kwaliteit en nieuwe markten in de visketen	€ 1.964.846,50	€ 700.000,00	€ 350.000,00	€ 9.451,97
EVF Visbeschikkingen (Solea)	€ 250.000,00	€ 250.000,00	€ 75.000,00	€ 57.123,88
EVF Visbeschikkingen (Zeeuwse Tong)	€ 11.112.113,00	€ 6.500.000,00	€ 1.300.000,00	€ 1.653.775,93
Innovatie in de visketen	€ 27.622.625,97	€ 15.839.635,72	€ 5.172.314,21	€ 2.101.156,00
As 4	€ 25.277.623,48	€ 11.001.679,30	€ 4.746.183,79	€ 1.144.251,63
Duurzame ontwikkeling van visserijgebieden	€ 24.369.290,18	€ 10.093.346,00	€ 4.292.017,14	€ 1.075.509,87
Duurzame ontwikkeling van visserijgebieden Lokale groepen beheerskosten	€ 908.333,30	€ 908.333,30	€ 454.166,65	€ 68.741,77
As 5	€ 5.394.078,17	€ 5.394.078,17	€ 2.697.039,05	€ 2.678.784,02
EVF Visbeschikkingen (coördinatie as 4)	€ 150.418,00	€ 150.418,00	€ 75.209,00	€ 59.578,39
EVF Visbeschikkingen (ERAC, midterm)	€ 88.405,00	€ 88.405,00	€ 44.202,50	€ 44.158,25
Uitvoeringskosten EVF (BI, CA, AA)	€ 4.852.079,14	€ 4.852.079,14	€ 2.426.039,54	€ 2.412.538,34
Uitvoeringskosten FIOV (BI)	€ 303.176,03	€ 303.176,03	€ 151.588,01	€ 162.509,04
Totaal	€ 199.028.970,04	€ 108.150.062,94	€ 36.064.931,77	€ 23.786.319,69

Bijlage 2. De zes Fisheries Local Action Groups

Flevoland

Het visserijgebied van de provincie Flevoland is beperkt tot de gemeente Urk, een eiland dat in 1939 is verbonden aan het vaste land en afgesloten is van de zee door de Afsluitdijk. Urk is de grootste visserijgemeenschap in Nederland en telt 19.231 (31-12-2012) inwoners met een boven gemiddelde bevolkingsgroei waarmee het tevens ook de jongste gemeente is van Nederland. De afgelopen jaren is er een aanzienlijke terugloop in de visserij geweest. Ondanks dat is de afslag van Urk nog steeds één van de grootste/belangrijkste van Europa. In 2012 was ruim 29% van de banen op Urk in de visserij (van de 8.304 arbeidsplaatsen). Daarvan waren er 647 in de aanvoer en 1.822 in de visverwerkende industrie (bron LEI). De voorlopige uitslag van het werkgelegenheidsonderzoek laat zien dat de gemeente Urk in 2012 een banengroei kende van 1%. Gezien de economische recessie een prestatie op zich. Op basis van een SWOT-analyse is gekozen om projecten te honoreren die: de leefbaarheid van de gemeenschap ten goede komen als ook recreatie, toerisme en ondernemerschap bevorderen. Projectaanvragen krijgen meer kans als ze bijdragen aan de duurzame ontwikkeling van het gebied, als samenwerking voor op staat en als het specifiek gericht is op jongeren, vrouwen, mensen met beperkingen en ouderen.

In 2010 zijn voor het eerst projecten onder As 4 toegekend in Flevoland. Dit waren er vier: twee verwerkings- en afzetprojecten, één collectieve acties project en één investeringsproject. In 2011 is er in september een bedrag van 765.927 euro opengesteld dat meer dan 3.5 keer is overvraagd. Hiervoor zijn zestien aanvragen ontvangen (ter waarde van 2.585.823,68 euro) en is er aan vier aanvragen subsidie verleend (ter waarde van 712.625 euro). De overige twaalf aanvragen werden afgewezen door de FLAG omdat ze (in elf gevallen) minder of niet in hun ontwikkelstrategie pasten of, in een geval, te laat was met het indienen van de aanvraag. Van de vier toegekende projecten in 2011 zijn er twee gericht op de verwerking en afzet, één investeringsproject één innovatieproject.

Als gevolg van de uitvoering van As 4 in 2010 en 2011 (waarbij vrijwel het hele beschikbare budget is besteed) is op Urk langzaam aan een proces van meer samenwerking in de keten tot ontwikkeling gekomen. Bovendien heeft As 4 de leefgemeenschap op Urk geattendeerd op het belang om verder en breder te kijken dan de visserijsector zelf. De eenzijdige Urker economie maakt het visserijgebied extra kwetsbaar in slechte economische tijden. As 4 heeft de gemeenschap geleerd alternatieven te zoeken en te vinden voor de teruglopende inkomsten uit de visserijsector zelf. Met name de twee projecten gericht op toeristisch-recreatieve mogelijkheden gerelateerd aan de visserijsector hebben een grote impact gehad. De in september 2011 gesubsidieerde projecten waren allen in 2012 nog in de voorbereidende fase en zullen in 2013 worden afgerond.

Fryslân

Voor het Visserijgebied Fryslân is As 4 pas opengesteld vanaf 1 januari 2011. In totaal zijn er tot eind 2012 elf subsidieaanvragen ingediend. Daarvan zijn er negen gehonoreerd. In 2012 zijn er in Fryslân twee openstellingen geweest. De eerste eindigde op 30 april, de tweede op 31 oktober. Voor de eerste tender van 2012 was er een subsidieplafond van € 800.000. Er werden drie projecten aangedragen voor een totaal van € 541.302 aan subsidiebijdragen. Twee projecten werden gehonoreerd en een project werd afgewezen omdat het nog te weinig voldragen was. Het totaal subsidiebedrag van de eerste tender kwam zo uit op € 405.702. waardoor er in 2012 nog een

opstelling met een subsidieplafond van € 400.000 kon plaatsvinden. Voor deze tweede ronde werden vijf subsidieaanvragen aangeleverd. Daarvan konden drie worden gehonoreerd. Met name om budgettaire redenen moesten twee projecten worden afgewezen. Het beschikbare budget van € 1,5 mln. is eind 2012 nagenoeg opgebruikt.

In zijn algemeenheid heeft de toepassing van As 4 EVF bijgedragen aan een betere samenwerking binnen de visserijsector, vooral door de ontmoeting binnen de Lokale Actiegroep Visserij (in Fryslân Gebiedsplatform Visserijgemeenschappen genoemd). De regeling draagt daarnaast bij aan de bewustwording van mogelijkheden van verbreding binnen de visserijsector. Verder heeft de regeling ook in 2012 bijgedragen aan verduurzaming en aan de verbetering van het imago van de visserij

Groningen

In Groningen zijn er nog ongeveer 50 visserijbedrijven actief. Dit zijn vooral garnalenvissers. Daarnaast wordt er ook nog een passieve vorm van visserij bedreven (staand want) op paling, zeebaars, harder en spiering. De haven in Lauwersoog (met een sterke focus op de garnaal) biedt veel vis gerelateerde werkgelegenheid en toerisme. De uitkomsten van de SWOT analyse onderstreepte vier leidende thema's voor de Groningse FLAG: 1) visserij als aantrekkelijk beroep met een positief imago, 2) de visserij als innovatieve onderneming, 3) toerisme en recreatie als motor voor economische versterking en tot slot, 4) samenwerking en netwerkvorming.

Groningen heeft ook gebruik gemaakt van de bestaande LEADER structuur voor het oprichten van hun FLAG. Het EVF bood echter minder vrijheden dan het POP met betrekking tot het benutten van lump sums. Om toch kleine projecten uit te kunnen voeren werd in 2010 de ontwikkelstrategie ingediend als project maar dit werd niet EU conform bevonden. In 2011 is de strategie door de FLAG noodgedwongen aangepast en zijn bestaande initiatieven aan elkaar gekoppeld in samenwerkingsverbanden wat een extra belasting was voor de FLAG.

Het gehele beschikbare budget werd in een keer in januari 2011 opengesteld (€ 1.140.000) om zo de uitvoeringskosten te minimaliseren. Er zijn zeven projecten ingediend (ter waarde van € 3.283.764) waarvan drie zijn afgewezen door de Locale groep omdat ze niet paste in hun OS. De goedgekeurde projecten waren twee innovatie projecten en twee collectieve acties projecten. De vier goedgekeurde projecten zijn al (gedeeltelijk) van start gegaan in 2011.

Het aanvankelijk enthousiasme binnen de sector over nieuwe mogelijkheden via EVF As 4 is behoorlijk afgenomen nadat duidelijk is worden dat gehanteerde voorwaarden effectieve ondersteuning in de weg staan. Verder is de geforceerde samenwerking om aan de minimale subsidie omvang te voldoen een belangrijke risicofactor. De betrokken organisaties zijn namelijk goed in het ontwikkelen van ideeën maar niet in het beheer van samenwerkingsprojecten. Het is nog te vroeg om effecten van het programma te beschrijven, de uitvoering van de projecten in het kader van EVF As 4 is nog maar nauwelijks begonnen.

Noord-Holland

Het visserijgebied van Noord Holland omvat zowel een schiereiland (Kop van Noord Holland), een eiland (Texel) is omgeven door zoet water (IJsselmeer) en ook zoutwater (Waddenzee en Noordzee). Daarnaast is een groot deel van het gebied in de loop der eeuwen 'veroverd' op de Zuiderzee. De visserijgemeenschap is economisch gezien redelijk gedifferentieerd omdat binnen de FLAG meerdere visserijkernen liggen. In 2012 is de werkloosheid toegenomen. De visserij heeft het niet gemakkelijk

omdat de bedrijfswinsten laag zijn en het moeilijk is om te investeren. De directe werkgelegenheid in de visserij is de laatste jaren sterk teruggelopen. De totale actieve visserij bedraagt nu 1.100 arbeidsplaatsen.

De provincie Noord-Holland was al in 2007 bereid cofinanciering voor As 4 beschikbaar te stellen om de visserijsector van Noord Holland te verduurzamen als ook om een rentabiliteitsslag te bewerkstelligen. Hiervoor werd gebruik gemaakt van de al aanwezige LEADER structuur (met inbegrip van de project animatie). Uit de SWOT analyse werden in 2008 de volgende drie speerpunten geformuleerd: samenwerking, innovatie in de sector via voorbeeld projecten en economische diversificatie. Helaas moest gewacht worden totdat duidelijk werd hoeveel visserijgebieden er in Nederland zouden zijn. Het gevolg was wel dat in 2010, toen de eerste openstelling via de tendersystematiek open werd gesteld, Noord Holland meteen hiervan gebruik heeft gemaakt (17% van het budget beschikbaar gesteld) gezien de FLAG al in 2009 hiervoor animatie werk had verricht.

In 2011 werd voor de derde keer meegedaan om het overgebleven budget uit 2010 beschikbaar te stellen (115.000 euro). De twee ingediende projecten werden door de FLAG goedgekeurd. In totaal zijn er in Noord Holland elf As 4-projecten (negen uit 2010 en twee uit 2011). Dit zijn zeven investeringsprojecten, twee innovatie projecten en twee nieuwe markten projecten. In 2012 was er geen budget voor nieuwe projecten maar is de plaatselijke groep wel betrokken bij de ontwikkeling van het Waddenfonds waarvoor in 2013 budget is voor de doelen van de FLAG.

De visserijgemeenschappen zijn door As 4 meer gaan nadenken over de kansen voor hun gebied gelet op de verandering in de visserijsector. De vernieuwde samenwerking van de plaatselijke groep om As 4 uit te voeren leidde tot nieuwe allianties van sterke spelers (vissers, techniek, onderzoek, recreatie, overheden) waaruit echt innovatieve ideeën en projecten naar voren zijn gekomen. Vooral de samenwerking tussen vissers, in de keten (samenwerking vismarkten) en buiten de visserij, zou zonder de werkwijze van As 4 niet zo snel tot stand zijn gekomen. De plaatselijke groep en de begunstigde partijen in As 4 hebben ook bijgedragen aan de synergie met andere assen en met nationale fondsen.

Zeeland

In totaal zijn er in Zeeland tot 2013 dertien As 4 projecten goedgekeurd. In 2012 heeft Zeeland één keer deelgenomen aan een openstelling. In deze openstelling zijn vier projectvoorstellen positief beschikt. drie projectplannen werden afgewezen (wegens niet passen in de OS van de FLAG c.q. gebrek aan prioriteit). In totaal is er tot 2013 voor een bedrag van € 680.655 aan beschikkingen afgegeven. Met behulp van de beschikbaar gestelde middelen in as-4 zijn enkele veelbelovende projecten opgestart. Zo is bij een bedrijf in Yerseke een publieksfaciliteit ingericht waar inmiddels op grote schaal gebruik van wordt gemaakt. Ook zijn enkele veelbelovende innovatieve visserijmethoden opgestart (onder andere wat betreft de kweek van oesters) en zijn Zeeuwse vissers overgeschakeld op elektrisch vissen met behulp van de pulskor.

Zuid-Holland

Zuid Holland heeft in totaal vijf maal meegedaan met een openstelling waarvan tweemaal in 2012 (zowel in mei als in september). In de eerste openstelling is er één project (innovatieproject) ingediend en toegewezen. In de tweede openstelling van 2012 zijn twee projecten ingediend waarvan een project (collectie actie) is toegekend.

Vanuit de FLAG zijn in eerste instantie vooral proefprojecten ondersteund. Hierdoor heeft een versnelling van de kennisontwikkeling plaatsgevonden op het gebied van de pulsvisserij bij toeleverende bedrijven: werven, constructiebedrijven, elektrotechnisch bedrijf, en de nettenmakerij. Deze toeleverende bedrijven werken nu in toenemende mate samen. Deze projecten hebben ook bijgedragen aan een betere samenwerking tussen de visserijondernemers. Zowel op het gebied van kennisuitwisseling als in samenwerking richting de toeleveranciers. Daarnaast is er meer aandacht voor onderzoek op het gebied van teruggooi, bodemberoering en bedrijfsvoering ontstaan, en samenwerking met wetenschappelijke instituten. De innovatieprojecten hebben ertoe geleid dat er voor meerdere ondernemers weer economisch perspectief is ontstaan. Daarnaast zijn projecten ondersteund in de onderwijsmogelijkheden gericht op duurzame visserijtechnieken.

In 2012 zijn drie projecten uit de openstelling 2010 afgerond. De aanvrager van het investeringsproject uit 2010 heeft besloten de aanvraag terug te trekken. De innovatieprojecten zijn succesvol afgerond en hebben een bijdrage geleverd aan de kennisontwikkeling en economische versterking van het gebied. Naast de directe korte termijn werkgelegenheid, hebben de projecten geleid tot behoud van de werkgelegenheid op 3 kotters. De rentabiliteit is door de innovatie sterk verbeterd en de schepen horen nu tot de best presterende van de vloot. De afronding van de projecten heeft ook geleid tot een structurele toename van de werkgelegenheid van 0,6 fte totaal. In totaal zijn er nog zes innovatieprojecten, een investeringsprojecten en drie collectieve acties projecten in uitvoering

As4 projecten worden uitgevoerd door:

	Flevoland	Friesland	Groningen	Noord-Holland	Zeeland	Zuid-Holland	Totaal
Besloten vennootschap	8	1		3	10	1	23
Vennootschap onder firma				3	5	3	11
Coöperatie	1			2			3
Commanditaire vennootschap	1					1	2
Naamloze vennootschap						1	1
Eenmanszaak	1						1
Stichting		1	2	2		2	7
Vereniging	1	4					5
Gemeente				1	1		2
Totaal	12	6	2	11	16	8	55

Bijlage 3. Vijftien projecten: ambassadeurs van het effect van het EVF in Nederland